

natuurpunt

Handleiding **Waarnemingen.be** voor natuurbeheerders

Versie 1 – 23/01/2018

Natuurpunt Studie vzw
Natuurpunt Beheer vzw
Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Opmerking vooraf

Waarnemingen.be is steeds in ontwikkeling en er gebeuren regelmatig aanpassingen en uitbreidingen. Deze handleiding is dan ook een levend document dat zal worden geactualiseerd wanneer nodig. Raadpleeg de website voor de meest recente versie. Opmerkingen of vragen over deze handleiding kan je mailen naar info@waarnemingen.be

Handleiding voor het gebruik van waarnemingen.be door natuurbeheerders

Wat leer je hier?

De website www.waarnemingen.be, ook 'Waarnemingen.be' genoemd, verzamelt **natuurwaarnemingen** uit België in een overzichtelijke databank. Het doel van Waarnemingen.be is om de verschillende soorten dieren, planten, schimmels, ... die in het wild voorkomen in ons land op een goede manier te documenteren en deze gegevens zoveel mogelijk openbaar raadpleegbaar te maken. Ook wil de website een **digitaal notitieboekje** en een opslagplaats voor waarnemingen bieden. Er wordt sterk ingezet om de kwaliteit van de gegevens te garanderen en ze bruikbaar te maken voor monitoring en (eigen) onderzoek. Waarnemingen.be werd in 2008 gelanceerd als gezamenlijk initiatief van Natuurpunt Studie en de Nederlandse Stichting Natuurinformatie.

De correctheid van de waarnemingen wordt bewaakt door een team van meer dan 100 (voornamelijk vrijwillige) admins met een grote soortenkennis. Anno 2017 bevat de databank meer dan 27 miljoen waarnemingen. Dat is **een schat aan informatie**, zeker ook voor de beheerders van natuurgebieden. Toch blijkt Waarnemingen.be nog niet bij alle beheerteams goed gekend, en blijven veel mogelijkheden nog onbenut. Ook leeft er soms bezorgdheid rond gevoelige situaties omdat informatie online beschikbaar komt te staan. Deze handleiding gaat op deze thema's verder in.

Je leert in deze handleiding onder andere:

- Hoe je **eigen waarnemingen** ingeven
- Hoe waarnemingen uit een (natuur-)gebied **raadplegen**
- Hoe de **verspreiding** van soorten in een (natuur-)gebied op **kaart** zetten
- Hoe **gevoelige situaties beschermen**
- Hoe **soorten leren herkennen** en op naam brengen
- Hoe Waarnemingen.be gebruiken om je **eigen (natuur-)gebied(en) te monitoren**

1. Snel van start

1.1 Registratie

Om waarnemingen te kunnen invoeren op waarnemingen.be, moet je eerst geregistreerd zijn (nog geen account? Klik dan op 'Registreer' rechts bovenaan op de startpagina). Dat is eenvoudig: alleen je naam, een gebruikersnaam, provincie, geboortjaar, geslacht en een **werkend e-mailadres** worden gevraagd. We vragen om je echte naam in te vullen, zodat steeds duidelijk is wie een bepaalde waarneming heeft gedaan, en de admin je kunnen contacteren bij vragen. De gebruikersnaam moet uniek zijn en bevat minimaal 5 karakters en geen vreemde tekens.

Registreren

Als u al een account heeft en u weet uw wachtwoord/inlognaam niet meer, maak dan geen nieuw account aan maar neem contact op met de [Webmaster](#)

Gebruikersnaam Minimaal 5 karakters, zonder spaties. Altijd beginnend met een letter

Naam Voornaam, achternaam of initialen en achternaam voorbeeld(en) P. Brown, David Smith

E-mail

Taal

Provincie

Email & nieuwsbrief ontvangen ☒ Ja ☐ Nee

Geboortjaar

Geslacht

Het wachtwoord zal per e-mail naar u verstuurd worden tenzij u gekozen heeft om geen email te willen ontvangen. Let dan goed op het scherm wat getoond wordt nadat u op OK hebt gedrukt.
Als dit niet het geval is, [Email](#) neem contact op met de site beheerder.

Na het registreren wordt een paswoord verzonden naar het opgegeven e-mailadres.

Na inloggen kan je indien gewenst je paswoord wijzigen via '*Mijn Waarnemingen.be > Mijn persoonlijke gegevens > Wachtwoord*'.

1.2 Invoeren

Na registratie ben je klaar om waarnemingen in te voeren. Via het menu bovenaan op de startpagina '*Invoeren > Waarneming*' kom je bij het invoerscherm. Daar zie je heel wat lege velden staan, zoals op onderstaande figuur. Je hoeft echter niet elk veld verplicht in te vullen. De basisinformatie van je waarneming wordt ingevuld in een aantal verplichte velden: **Datum, Gebied, Soortgroep, Soort en Aantal**. Vind je het invoerscherm te complex? Dan kan je het vinkje 'Gebruik alle invoeropties' uitvinken. Onthoud wel dat hierdoor minder details aan je waarneming worden toegevoegd, die mogelijk wel interessant kunnen zijn voor verder onderzoek.

Waarneming

Velden met ! zijn verplicht

Gebruik alle invoer opties ☒

Protocol

! Datum Tijd

! Gebied

! Soortgroep

! Soort

! Aantal

☒ onbekend ☐ man ☐ vrouw

☒ Zeker

☐ Escape

☐ Onthoud alle velden onder dit aankruisvak

Methode

Stadium (kleed)

Gedrag

op/in:

Biotoop

Toelichting

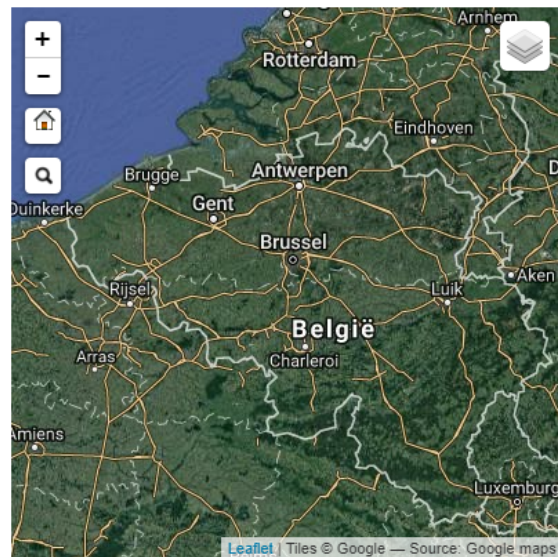
Collectienr. ☐ Onthoud collectienummer

Bescherming van kwetsbare situaties

Verborgen tot

of ☐ KM-hokvervaging

OK

precisie ☐ 10m ☐ 100m ☐ 1km ☐ Gebied

Lambert 1972 x y

WGS84 lat lng

In het invoerscherm staat standaard de datum van vandaag ingevuld. Vergeet niet om hier de **juiste datum** van de waarneming in te vullen. Je kan ook waarnemingen uit het verleden doorgeven. Dit is nuttig om ook de historische toestand te documenteren en veranderingen te registreren en verder op te volgen.

Vervolgens selecteer je de **juiste soortgroep**, waarna je achter 'Soort' een deel van de naam van de waargenomen soort intypt. Na een paar letters verschijnt op je scherm een lijstje waarin je de gewenste soort kan aanklikken. Handig, want alle soorten zitten al in het systeem. Als je niet absoluut zeker bent van de soort, vink dan het vakje 'Zeker' uit, of kies een hoger taxonomisch niveau (bv. 'Zoogdier onbekend').

De **selectie van het gebied** gebeurt op dezelfde manier. Als je een gebiedsnaam selecteert, zoomt het kaartje meteen naar het midden van het gebied in kwestie. Vergeet niet om het pijltje op de kaart te verslepen naar de precieze locatie van de waarneming. Hoe preciezer, hoe bruikbaar een waarneming wordt. Je kan ook gewoon klikken op de juiste plaats op de kaart, of coördinaten invullen onder de kaart.

Wanneer je klaar bent met deze waarneming, klik je onderaan op 'OK'. De waarneming verschijnt dan onderaan je scherm en is toegevoegd. Je kan de waarnemingen nu bekijken of er foto's aan toevoegen. Dat is nuttig als bewijs of illustratie van je waarneming, zeker voor zeldzaamheden, soorten waarvan je onzeker bent of exoten. Klik hiervoor op '**Foto toevoegen**' bij je ingevoerde waarneming onderaan het invoerscherm. Een team van administrators kijkt deze na. Je kan op deze manier je foto's waar je niet zeker van bent ook laten nakijken door validatoren. Vink in dat geval het vakje 'zeker' in de waarneming uit.

1.3 Eigen waarnemingen bekijken

Via het menu bovenaan de startpagina 'Mijn waarnemingen.be > Mijn waarnemingen' krijg je een **chronologisch overzicht** van al je waarnemingen te zien. Je kan ze ook sorteren op soortgroep, datum of provincie. Door op het 'i'-tje voor de waarnemingen te klikken, kan je alle details van je waarneming bekijken. Ook kan je een waarneming wijzigen door op het pictogram te klikken van de persoon met een penseeltje.

Waarnemingen.be

Invoeren ▾ Waarnemingen ▾ Soorten ▾ Overzichten ▾ Mijn Waarnemingen.be ▾ Projecten ▾

Ingelogd als Pieter Van Dorsselaer Admin Uitloggen

Pieter Van Dorsselaer

Waarnemer

Waarnemingen

Begindatum: 2016-03-31
Einddatum: 2017-03-31
Zoeken naar:
Soortgroep: Alle
Zeldzaamheid: >= onbekend

Maand: Alle
Provincie: Alle
Validatie: Alle
Zeker: onbekend
Rijen: 20

☐ binnen bijzonderheden
☐ alleen Verborgen

OK

Datum	Tijd	Aantal	Stadium (kleed)	Gedrag	Soort	Gebied	Pr	Status	
 31-03-2017	 08:29	1 ♂	onbekend	baltsend / zingend	Cetti's Zanger - <i>Cettia cetti</i>	Tielrode - Tielrodeschor (TISC) (136.806,199.526)	OV		
 31-03-2017	 08:21	1 ♂	onbekend	baltsend / zingend	Cetti's Zanger - <i>Cettia cetti</i>	Hamme - Schoren van de Durme (135.995,199.91)	OV		
 31-03-2017	 08:21	1	onbekend	baltsend / zingend	Kievit - <i>Vanellus vanellus</i>	Tielrode - Dorp en omgeving (135.99,200.089)	OV		
 31-03-2017	 08:15	17	adult	ter plaatse	Bergeend - <i>Tadorna tadorna</i>	Elversele - Klein Broek (135.297,200.087)	OV		
 30-03-2017	 11:40	1 ♂	imago	ter plaatse	Citroenvlinder - <i>Gonepteryx rhamni</i>	Waasmunster - Cuestazoom Sombeekse meersen en Bronbosjes (131.249,200.554)	OV		
 29-03-2017	 19:19	5	imago	ter plaatse	Gewone vijverloper - <i>Hydrometra stagnorum</i>	Schoten - Zuid-Oost - Koningshof (159.926,216.197)	AN		
 29-03-2017	 19:17	1	imago	ter plaatse	Zwartkoppissebed - <i>Porcellio spinicornis</i>	Schoten - Zuid-Oost - Koningshof (159.93,216.197)	AN		
 29-03-2017	 19:12	2	onbekend	ter plaatse	Halsbandparkiet - <i>Psittacula krameri</i>	Schoten - Zuid-Oost - Koningshof (159.95,216.209)	AN		
 29-03-2017	 19:08	1 ♂	onbekend	baltsend / zingend	Tijftjaf - <i>Phylloscopus collybita</i>	Schoten - Zuid-Oost - Koningshof (159.95,216.205)	AN		
 29-03-2017	 16:21	1	onbekend	baltsend / zingend	Boerenwaluw - <i>Hirundo rustica</i>	Schilde (166.154,213.364)	AN		
 29-03-2017	 16:13	1 ♂	onbekend	baltsend / zingend	Goudhaan - <i>Regulus regulus</i>	Schilde (166.469,213.534)	AN		

Tip: Als je in 'Mijn waarnemingen.be' op een gebiedsnaam achter een waarneming klikt, krijg je het overzicht van al je waarnemingen in dat gebied te zien.

2. Waarnemingen in meer detail

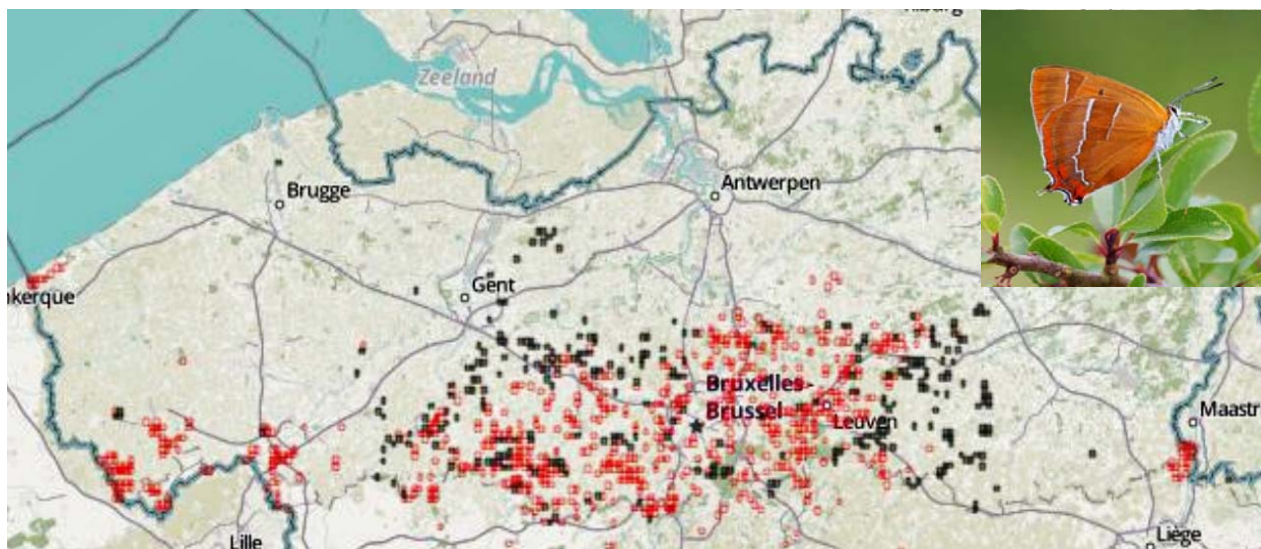
2.1 Zo volledig mogelijk invoeren

Wanneer je bij een waarneming alleen de velden die 'verplicht' zijn invult, geef je minimale (basis)informatie mee. Je waarnemingen krijgen nog meer toepassingen wanneer je bijkomende informatie meegeeft in de andere invoervelden, en dus **een waarneming zo volledig mogelijk invoert**.

Waarnemingen worden nuttiger en meer volledig als meer details over aantal individuen, klee, gedrag,... worden ingevuld. Via de optie '**Op/in:**' kan je zelfs een relatie met een andere soort documenteren, zoals waardplantgebruik, predator-prooi-relaties, ... Bij een relatie (bv. rups Dagpauwoog op waardplant Grote brandnetel) wordt van de 2^e soort (in dit geval: Grote brandnetel) ook automatisch een nieuwe waarneming op dezelfde locatie aangemaakt, tenzij je aanvinkt dat je dat niet wenst.

2.2 Nulwaarnemingen

Nulwaarnemingen gebruik je bij gerichte inventarisaties van een soort waarbij je mogelijk geschikt leefgebied hebt bezocht, maar de soort niet hebt waargenomen. Zo kan je zowel de aan- als de afwezigheid van een soort registreren, en weet je dus precies waar er al gezocht werd maar niets gevonden. Nulwaarnemingen worden ingevoerd op dezelfde manier als gewone waarnemingen, zowel via de website als de mobiele apps, maar dan **met aantal '0'**. Zo geef je aan dat je op die plek op dat moment geen exemplaar van die soort gezien hebt. Dit doe je alleen maar indien je gericht hebt gezocht naar de soort (je kan in het commentaarvakje van de waarneming aangeven hoelang je gezocht hebt). Als voorbeeld zie je hieronder een verspreidingskaartje van Sleedoornpage in Vlaanderen met de 1x1 km hokken met de nulwaarnemingen geplote in het donkergrijs. Deze overzichtskaart kan je opvragen via het menu 'Over deze soort > Kaarten > 'Lagen' icoontje > Nul waarneming' (zie verder. Hieruit kan je de grenzen van het verspreidingsgebied in het noorden van Oost-Vlaanderen en oostelijk Vlaams-Brabant goed afleiden, dankzij de gebieden waar gericht is gezocht maar niets gevonden, en ook de regio's waar nog niet gezocht werd.

2.3 Invoeren met de mobiele apps

Onder punt 1.2 van deze handleiding wordt uitgelegd hoe je na een veldbezoek je waarnemingen kunt ingeven op de website Waarnemingen.be. Je kan echter ook ter plaatse op **Smart- of iPhone via een app** (<http://waarnemingen.be/pda/both/Mobielekeuzehulp.html>) waarnemingen ingeven, waarna je deze gemakkelijk kan opladen naar Waarnemingen.be. Dit heeft als groot voordeel dat meteen in het veld de exacte puntlocatie van je waarnemingen wordt opgeslagen dankzij GPS, wat de precisie van je waarnemingen ten goede komt. Bovendien spaar je er tijd mee uit omdat je rechtstreeks in het veld invoert, en dat achteraf niet meer via de website moet doen. Het gebruiksgemak van **mobiel invoeren** heeft als bijkomend voordeel dat je vanzelf veel meer waarnemingen zal invoeren. De mobiele app voor Android heet ObsMapp, die voor iPhone heet iObs. Obsmapp is de verst ontwikkelde app die de meeste mogelijkheden biedt. Er is ook een app voor Windows phone, WinObs, maar deze wordt gezien het lage aantal gebruikers niet verder ontwikkeld.

2.4 Streeplijsten

Een streeplijst is een volledige soortenlijst (bv. een lijst met alle plantensoorten die voorkomen in ons land) waarop je tijdens een inventarisatie eenvoudig **alle soorten** aanduid die je hebt gezien. Zo weet je aan het einde van je bezoek meteen ook welke soorten je niet hebt gezien, en dus afwezig waren. Streeplijsten zijn daarom een uiterst handig hulpmiddel om de trends in de soortenrijkdom van bepaalde soortgroepen zoals planten of dagvlinders op te volgen in je natuurgebied of op bepaalde percelen, en indien voldoende toegepast tot op Vlaams of nationaal niveau toe. Het is dan ook sterk aan te raden zoveel mogelijk van je waarnemingen te doen in de vorm van streeplijsten, bij voorkeur gekoppeld aan mobiele routeregistratie (zie onder).

Een streeplijst kan je aanmaken op verschillende manieren:

- *Mijn Waarnemingen.be (op home pagina) > Mijn waarnemingen > klik op het info-icoontje links op het lijstje van een waarneming die op de streeplijst moet verschijnen > Invoeren streeplijst (bij de Opties rechts bovenaan) > selecteren van gebied waarvoor de streeplijst moet worden gemaakt > kiezen van onder meer soortgroep, zeldzaamheid, datum en start- en eindtijd van het bezoek > je waarnemingen die voldoen aan de opgegeven criteria worden automatisch geselecteerd > Streeplijst opslaan (icoontje onderaan)*
- *Invoeren (op home pagina) > Streeplijst > speciëren gebied en datum > kiezen van onder meer soortgroep, zeldzaamheid, datum en start- en eindtijd van het bezoek > je waarnemingen die voldoen aan de opgegeven criteria worden automatisch geselecteerd > Streeplijst opslaan (icoontje onderaan)*
- *Tenslotte kan je een streeplijst voor een gebied ook aanmaken via het overzicht van dat gebied (zie onder punt 3. Overzichten van je natuurgebied).*

Een overzicht van je streeplijsten, zoals hieronder voor bijen &co in het natuurgebied Devant-Bouvignes, kan je krijgen onder het dropdown menu 'Mijn Waarnemingen.be > Mijn Streeplijsten' op de home pagina.

Streeplijst

Pieter Vanormelingen

Streeplijst (samenvatting)

Type: Gebied : Devant-Bouvignes (réserve naturelle)
 Datum: 2015-06-17 Tijd : 13:30 - 15:00
 Observatieduur: 01:30
 Soortgroep: Bijen, wespen en mieren
 Soorten: 21
 Alle soorten geteld: onbekend
 Alle exemplaren geteld: onbekend

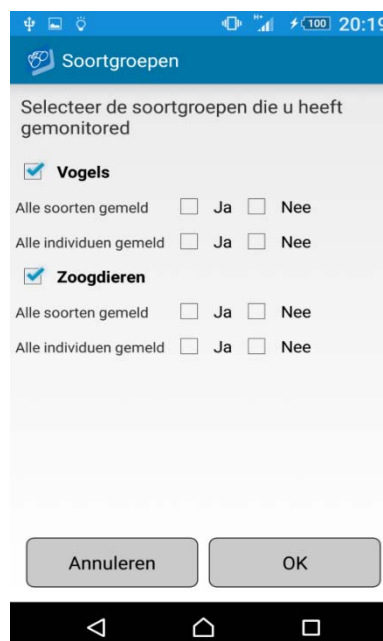
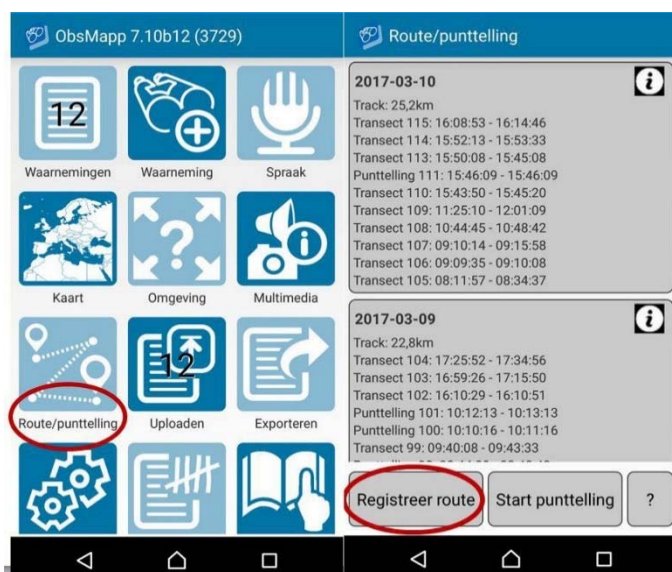
Soort	Waarnemingen	#
Zompmaskerbij - <i>Hylaeus gredleri</i>	1	1
Grote Klokjesbij - <i>Chelostoma rapunculi</i>	1	3
Tweekleurige Zandbij - <i>Andrena bicolor</i>	1	1
Breedkaakgroefbij - <i>LasioGLOSSUM laticeps</i>	1	2
Boemerangmaskerbij - <i>Hylaeus difformis</i>	1	1
Akkerhommel - <i>Bombus pascuorum</i>	1	7
Donkere Klokjeszandbij - <i>Andrena pandellei</i>	1	3
Gewone Dweilgandbij - <i>Andrena minutula</i>	1	1
Parkeiroogbij - <i>Halictus tumulorum</i>	1	1
Zuidelijke Zandbij - <i>Colletes similis</i>	1	1
Boerhommel - <i>Bombus hypnorum</i>	1	1
Groefjendoder - <i>Cerceris rybyensis</i>	1	1
Honingbij - <i>Apis mellifera</i>	1	3
Resedamaskerbij - <i>Hylaeus signatus</i>	1	1
Asielveldhommel - <i>Bombus terrestris/lucorum</i>	1	2
Stipmaskerbij - <i>Hylaeus styriacus</i>	1	2
Gouden Blakkenhulcbij - <i>Osmia aurulenta</i>	3	3
Zwarte Tuobij - <i>Stelis phaeoptera</i>	1	1
Grote Harsbij - <i>Trichusa byssina</i>	1	1
Gewone Maskerbij - <i>Hylaeus communis</i>	1	2
Zuidelijke Klokjesbij - <i>Chelostoma distinctum</i>	2	2

ID	Datum	Details	Soort	Gebied	Verwijderd uit streeplijst
1	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago	Tweekleurige Zandbij - <i>Andrena bicolor</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
2	2015-06-17	3 v, (exact aantal), imago	Grote Klokjesbij - <i>Chelostoma rapunculi</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
3	2015-06-17	7 v, (schatting), werkster	Akkerhommel - <i>Bombus pascuorum</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
4	2015-06-17	2 v, (exact aantal), werkster	Asielveldhommel - <i>Bombus terrestris/lucorum</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
5	2015-06-17	1 v, (exact aantal), werkster	Boerhommel - <i>Bombus hypnorum</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
6	2015-06-17	3 v, (exact aantal), werkster	Honingbij - <i>Apis mellifera</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
7	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Gouden Blakkenhulcbij - <i>Osmia aurulenta</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
8	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Grote Harsbij - <i>Trichusa byssina</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
9	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Zuidelijke Klokjesbij - <i>Chelostoma distinctum</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
10	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Gouden Blakkenhulcbij - <i>Osmia aurulenta</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
11	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Zuidelijke Klokjesbij - <i>Chelostoma distinctum</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
12	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Boemerangmaskerbij - <i>Hylaeus difformis</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
13	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Resedamaskerbij - <i>Hylaeus signatus</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
14	2015-06-17	2 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Gewone Maskerbij - <i>Hylaeus communis</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
15	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Zompmaskerbij - <i>Hylaeus gredleri</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
16	2015-06-17	2 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Stipmaskerbij - <i>Hylaeus styriacus</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
17	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Groefjendoder - <i>Cerceris rybyensis</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
18	2015-06-17	3 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Donkere Klokjeszandbij - <i>Andrena pandellei</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
19	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Zwarte Tuobij - <i>Stelis phaeoptera</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
20	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Gouden Blakkenhulcbij - <i>Osmia aurulenta</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
21	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Zuidelijke Zandbij - <i>Colletes similis</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
22	2015-06-17	2 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Breedkaakgroefbij - <i>LasioGLOSSUM laticeps</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
23	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Parkeiroogbij - <i>Halictus tumulorum</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X
24	2015-06-17	1 v, (exact aantal), imago, verzameld (in collectie)	Gewone Dweilgandbij - <i>Andrena minutula</i>	Devant-Bouvignes (réserve naturelle)	X

24 resultaten

2.5 Routeregistratie

Sinds 2017 kunnen deze streeplijsten ook automatisch gemaakt worden en gekoppeld worden aan **mobiele Routeregistratie** in Obsmapp, de mobiele app voor Android-gebruikers. Dat is heel eenvoudig, en dat doe je met één klik op de knop. Je drukt in het beginscherm van de app op het pictogram 'Route/punttelling' en vervolgens op 'Registreer route'. Vanaf dat moment wordt je positie elke paar seconden bepaald (zichtbaar als een knipperend rood bolletje rechts bovenaan het invoerscherm) en opgeslagen. Indien je een punttelling uitvoert, druk dan op 'Start punttelling'.

Om te stoppen met je route duw je op 'Stop route'. Je wordt vervolgens gevraagd om aan te duiden welke soortgroepen je hebt bekeken (planten, dagvlinders, libellen, ...) en of je alle soorten en alle individuen hebt ingevoerd. Voor elke soortgroep die je zo aangeeft wordt **automatisch een streeplijst gemaakt gelinkt aan de afgelegde route**. Afhankelijk of je alle soorten en/of individuen geteld hebt, krijg je een ander type resultaat (figuur rechts bovenaan):

Voor gevorderden: dit zijn toepassingen van de verschillende combinaties

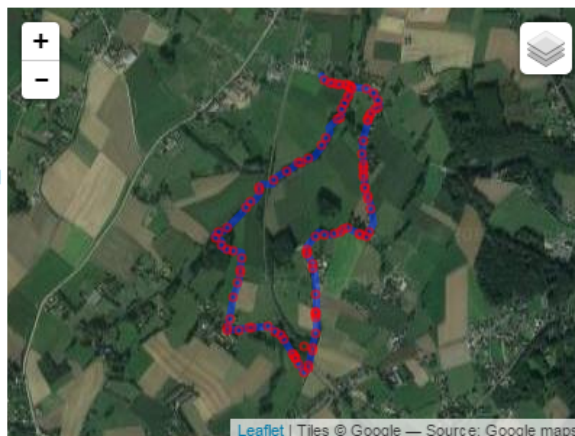
- Alle soorten gemeld: Ja, Alle individuen gemeld: Ja = Volledige streeplijst. Dit is het meest volledige resultaat en uitermate geschikt om trends in verspreiding en abundantie af te leiden. Niet voor alle soortgroepen is het echter doenbaar om alle individuen in te geven, bv. voor planten.
- Alle soorten gemeld: Ja, Alle individuen gemeld: Nee = Volledige soortenlijst. Ook hiermee kunnen trends in verspreiding en abundantie van soorten berekend worden.
- Alle soorten gemeld: Nee, Alle individuen gemeld: Ja = Gedeeltelijke streeplijst. Indien je een soort gezocht maar niet gevonden hebt is het hier nodig een nulwaarneming (aantal 0) in te geven om aan te duiden dat je die soort gezocht hebt. Dit is de optie bij uitstek voor inventarisaties van specifieke soorten met registratie van de zoekinspanning.
- Alle soorten gemeld: Nee, Alle individuen gemeld: Nee = Losse waarneming mét registratie van de zoekinspanning. Dit kan nuttig kan zijn om andere losse waarnemingen te interpreteren.

Een voorbeeld van een streeplijst aangemaakt via de routeregistratie en dus gekoppeld aan de afgelegde route zie je hieronder ('Mijn Waarnemingen.be > Mijn Streeplijsten'). Een overzicht van de routes zelf kan je bekomen via 'Mijn Waarnemingen.be > Mijn Transecten'.

Streeplijst Simon Feys

Streeplijst (samenvatting)

Type: Transect 3.6676 km
Datum: 2017-03-23 Tijd : 16:40 - 17:41
Observatieduur: 01:1
Snelheid: 3.61 km/h
Soortgroep: Vogels
Soorten: 26
Alle soorten geteld: Ja
Alle exemplaren geteld: Ja

[Download als kml](#)

ID	Datum	Aantal	Soort	Gebied	Verwijder uit streeplijst
1	2017-03-23	1	Vink - <i>Fringilla coelebs</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Huisemus - <i>Passer domesticus</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Houtduif - <i>Columba palumbus</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Pimpelmees - <i>Cyanistes caeruleus</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Tijftjaf - <i>Phylloscopus collybita</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Turkse Tortel - <i>Streptopelia decaocto</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Roodborst - <i>Erithacus rubecula</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Winterkoning - <i>Troglodytes troglodytes</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Koolmees - <i>Parus major</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Houtduif - <i>Columba palumbus</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Tijftjaf - <i>Phylloscopus collybita</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Zanglijster - <i>Turdus philomelos</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Winterkoning - <i>Troglodytes troglodytes</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Boomkruiper - <i>Certhia brachydactyla</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Koolmees - <i>Parus major</i>	Nukerke (Dg)	✗
1	2017-03-23	1	Buizerd - <i>Buteo buteo</i>	Nukerke (Dg)	✗

3. Overzichten gebieden - Mijn gebied

3.1 Gebieden opzoeken

Alle **natuurgebieden van Natuurpunt** alsook veel gebieden van andere terreinbeheerders kunnen worden opgezocht in Waarnemingen.be. Daarnaast zitten ook vele andere (deel)gebieden en alle (deel-)gemeentes in het systeem. Indien je zelf een gebied wil toevoegen, kan je dat intekenen via *'Mijn Waarnemingen.be > Mijn gebieden > Maak je eigen gebieden aan'*... De naam en afbakening van dit eigen gebied is alleen voor jou zichtbaar (bv. 'Mijn tuin'). Zo kan je zelf een handig overzicht houden van de door jou ingekleurde gebieden. Indien je graag wil dat een nieuw gebied ook voor alle andere gebruikers van Waarnemingen.be zichtbaar is op de website (bv. een nieuw natuurgebied), kan je dat laten weten aan info@waarnemingen.be. Ook gewenste aanpassingen aan bestaande gebieden kan je zo aanvragen. We streven er wel naar om geen te kleine deelgebieden af te bakenen (dus niet op perceelsniveau), maar logische eenheden, liefst herkenbaar in het veld, die liefst ook door meerdere mensen gekend zijn.

Voor gevorderden:

Voor analyses op perceelsniveau kunnen waarnemingen uit Waarnemingen.be geëxporteerd worden als puntlocaties (zie onder), en in een GIS-programma over een percelenlaag van het gebied gelegd.

Er bestaan heel wat opties om handige **overzichten** te krijgen van **waarnemingen en soorten in een gebied**, waarvan de meeste ook beschikbaar zijn voor een eigen gebied. Hiervoor ga je op de startpagina van Waarnemingen.be naar *'Overzichten > Gebieden > selecteren gebied > intypen gebiedsnaam > doorklikken op het juiste gebied'*. Voor je eigen aangemaakte gebieden ga je hiervoor naar *'Mijn Waarnemingen.be > Mijn gebieden'*. Je krijgt dan een scherm met de meest recente waarnemingen in je gebied met rechts bovenaan verschillende opties.

Een interessante toepassing als natuurbeheerder is de lijst van **"Waargenomen soorten"** in de rechter kolom. Als je hierop klikt, krijg je een lijst met de soorten die in je natuurgebied zijn waargenomen.

The screenshot shows the Waarnemingen.be website interface. The main content area displays a list of observations for the 'Honssem - Mene en Jordaan' area. The table has columns for 'Datum', 'Gedrag', 'Soort', 'Waarnemer', and 'Subgebied'. The sidebar on the right, titled 'Over dit gebied', lists various options: Informatie, Waarnemingen, Foto's, Geluiden, **Waargenomen soorten** (highlighted with a red circle), Fenologie, Statistieken, Toplijst soorten, Maak een streeplijst voor dit gebied, and Projectwaarnemingen invoeren voor dit gebied.

Datum	Gedrag	Soort	Waarnemer	Subgebied
15-09-2016	1	ter plaatse	Wilde maaijen - Origanum vulgare	pieter abts
09-09-2016	1	ter plaatse	Wateral - Rallus aquaticus	Robin Guelinckx
09-09-2016	1	ter plaatse	Sleedoorn - Thalictrum flavum	Robin Guelinckx
04-09-2016	1	roepend	Ijvogel - Alcedo atthis	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	20	foeragerend	Boerenzwaluw - Hirundo rustica	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	2	ter plaatse	Levendbarende Hagedis - Zootoca vivipara	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	101	ter plaatse	Dagpauwoog - Aglaia io	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	1	ter plaatse	Dagpauwoog - Aglaia io	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	1	ter plaatse	Landkaartje - Araschnia levana	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	1	ter plaatse	Atalanta - Vanessa atalanta	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	3	ter plaatse	Gewone smeerwortel - Symphytum officinale	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	3	ingezaaid	Beemdkruid - Knautia anvensis	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	2	ingezaaid	Beemdkruid - Knautia anvensis	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	4	ingezaaid	Beemdkruid - Knautia anvensis	Pieter Vanormelingen
04-09-2016	10	ter plaatse	Jakobsknikkruid s.s. - Jacobaea vulgaris subsp. vulgaris	Pieter Vanormelingen
03-09-2016	1	ter plaatse	Ijvogel - Alcedo atthis	Pieter Vanormelingen
03-09-2016	3	ter plaatse	Levendbarende Hagedis - Zootoca vivipara	Pieter Vanormelingen
31-08-2016	1	ter plaatse	Spaanse vlag - Euphasia quadripunctaria	Jo Franckx
31-08-2016	1	ter plaatse	Lidus - Equisetum palustre	Ria De Nève
31-08-2016	1	ter plaatse	Japane duizendknoop - Fallopia japonica	Ria De Nève

Honsem - Mene en Jordaan

Type: Gebied Status: Actief

Vernieuwd op: wo 21 sep 2016 15:50:56 CEST Volgende vernieuwing na: 15:50:56 volgende dag

Soorten

soortgroep
 ☒ volgens lokale soortenlijst***
 familie
 zeldzaamheid
 begindatum
 einddatum
 jaargetijde
 soorttype gebruik de toets control (ctrl) + muisklik om meerdere keuzes te (de) selecteren
 ☒ inclusief niet inheemse en uitgestorven soorten * ☐ Alleen exoten
 ☒ inclusief escapes **
 sorteren op: ☒ Taxonomie ☐ Vroegste datum oplopend ☐ Vroegste datum aflopend ☐ Laatste datum oplopend ☐ Laatste datum aflopend ☐ Aantal
 ☒ Alle ☐ Alleen eigen waarnemingen ☐ zonder mijn eigen waarnemingen

Soorttype : Soort

# Soort	Vroegste datum	Aantal	#	Laatste datum
1 Levendbarende Hagedis - <i>Zootoca vivipara</i>	2003-03-23	21	29	2016-09-04
2 Gewone Pad - <i>Bufo bufo</i>	2013-04-14	2	101	2013-09-29
3 Alpenwatersalamander - <i>Ichthyosaura alpestris</i>	2014-06-23	1	42	2014-06-23
4 Kleine Watersalamander - <i>Lissotriton vulgaris</i>	2014-06-23	3	37	2014-06-23
5 Bruine Kikker - <i>Rana temporaria</i>	2010-03-27	10	98	2016-08-05

Soorttype : Ondersoort

Soort Vroegste datum Aantal # Laatste datum

Waarnemingen van verborgen soorten of met een embargo datum worden niet getoond

Je kan bovenaan het overzicht van waargenomen soorten onder andere **selecteren op soortgroep** (vogels, zoogdieren, ...), zeldzaamheid en periode (bv. 'na het jaar 2010'). Dat laatste is erg handig als je voor bv. jaarrapportage een overzicht nodig hebt van de interessantste soorten die er dat jaar gezien zijn. Als je op de soortnaam klikt krijg je de lijst met waarnemingen van die soort in je gebied. Klik op de het i-icoontje helemaal links om het detailscherm van de waarneming te zien.

Honsem - Mene en Jordaan

Type: Gebied Status: Actief

Waarnemingen

Vernieuwd op: 21-09-2016 15:54 Volgende vernieuwing na: 21-09-2016 16:04

soortgroep

 begindatum
 einddatum
 rijen ☒ Alle ☐ Alleen eigen waarnemingen ☐ Zonder mijn eigen waarnemingen

Datum	#	Gedrag	Soort	Waarnemer	Subgebied
04-09-2016	2	ter plaatse	Levendbarende Hagedis - <i>Zootoca vivipara</i>	Pieter Vanormelingen	Pertseveld
03-09-2016	3	ter plaatse	Levendbarende Hagedis - <i>Zootoca vivipara</i>	Pieter Vanormelingen	Pertseveld
12-09-2015	1	ter plaatse	Levendbarende Hagedis - <i>Zootoca vivipara</i>	Tom L.	Pertseveld
16-04-2015	1	ter plaatse	Levendbarende Hagedis - <i>Zootoca vivipara</i>	pieter abts	
17-08-2014	1	ter plaatse	Levendbarende Hagedis - <i>Zootoca vivipara</i>	Pieter Vanormelingen	Pertseveld
16-08-2014	1	ter plaatse	Levendbarende Hagedis - <i>Zootoca vivipara</i>	Pieter Vanormelingen	Pertseveld
26-07-2014	1	ter plaatse	Levendbarende Hagedis - <i>Zootoca vivipara</i>	Hugo Abts	

Let steeds op voor mogelijk foutieve identificaties. Een **groen of blauw vinkje** rechts in de lijst met waarnemingen betekent dat een waarneming goedgekeurd is door een admin en dus normaal gezien correct is. Een grijs vinkje betekent dat de waarneming automatisch gevalideerd is, gebaseerd op de aanwezigheid van een andere op basis van foto goedgekeurde waarneming van de soort in de onmiddellijke omgeving.

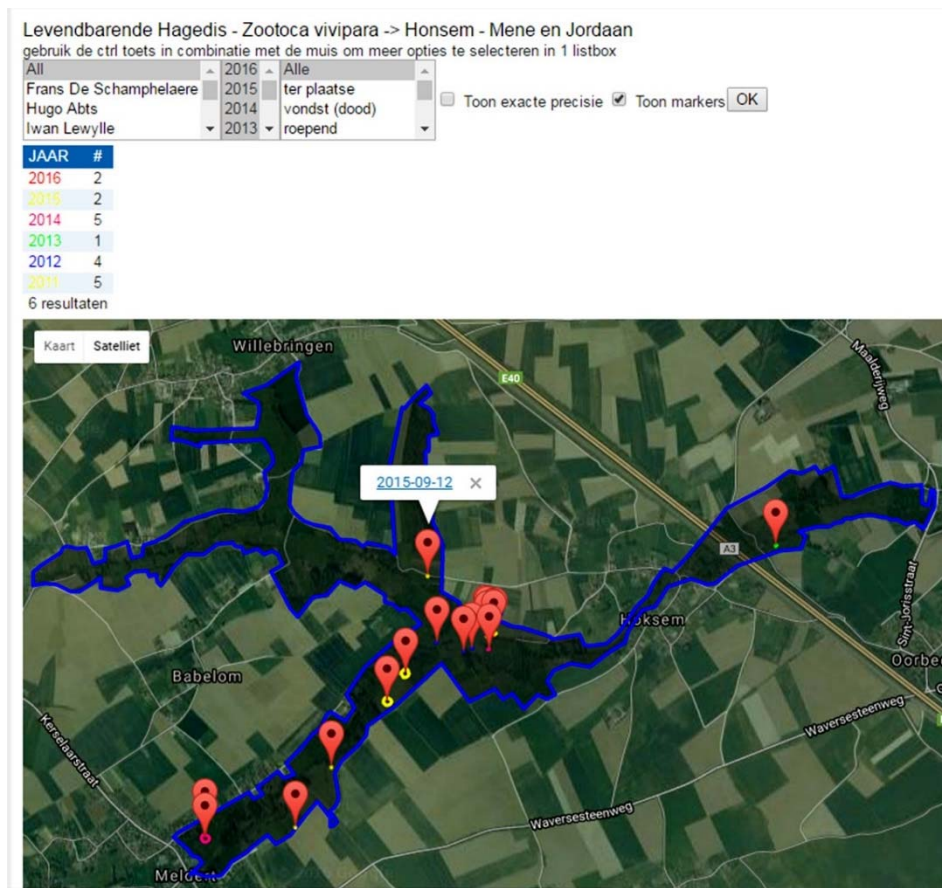
Deze informatie wordt ook gegeven bij 'Status' in het detailscherm van een waarneming. Waarnemingen zonder vinkje zijn niet noodzakelijk fout, maar werden nog niet nagekeken, dus belangrijk om hier voldoende kritisch mee om te gaan. Als je zelf een twijfelgeval opmerkt, kan je rechts klikken op 'Rapporteer een (mogelijk) foutieve determinatie'.

Een bijkomende moeilijkheid kan zijn dat de locatie bij een waarneming niet helemaal correct is (bv. bij manueel invoeren via de website). Je kan steeds meer uitleg vragen aan de waarnemer via de knop 'e-mail waarnemer' in het rechter menu.

3.2 Waarnemingen in mijn gebied op de kaart

Nog interessanter, is dat je ook alle **waarnemingen van een soort in je gebied kan plotten op een kaart**. Je gaat hiervoor via de startpagina van Waarnemingen.be naar het menu Overzichten > Gebieden naar je gebied en kiest vervolgens in de rechterkolom bij 'Over dit gebied' voor 'Waargenomen soorten'. Rechts van elke soortnaam staan twee icoontjes. Als je op het eerste icoontje van een grafiek klikt, krijg je overzichtsstatistieken van de soort in dat gebied. Als je op het tweede icoontje van een landkaart klikt, kan je een kaart genereren waarop de puntlocaties staan aangeduid van de waarnemingen van die soort in het gebied. Hierdoor krijg je een **gedetailleerd overzicht op kaart** van alle waarnemingen (of een selectie ervan) van een bepaalde soort in je gebied. Je kan selecteren op waarnemers, jaren en gedragingen. Dit is niet alleen handig om te zien waar een bepaalde soort voorkomt in je gebied, en waar bv. de broedgevallen zich bevinden, maar kan ook dienen als basis voor opvolging van deelpopulaties in het gebied, veranderingen doorheen de jaren, of om bijkomende inventarisatie te plannen in delen van het gebied waar de soort nog niet is waargenomen. Als je doorklikt op een waarneming op de kaart kom je op het detailscherm van de waarneming terecht.

Opgelet: Deze kaarten zijn niet beschikbaar voor vervaagde soorten of waarnemingen.

4. Overzicht en verspreiding van soorten

4.1 Soort opzoeken

Wanneer je van een bepaalde soort meer informatie zoekt of je wil een landelijke verspreidingskaart opvragen, kan je een overzicht bekomen van de soort via de startpagina 'Soorten > zoek soort > soortnaam intypen'. Je krijgt dan alle soorten die overeenkomen met de zoekterm, zoals hieronder voor 'Zandblauwtje'.

Waarnemingen.be

natuurpunt Invoeren Waarnemingen Soorten Overzichten Mijn Waarnemingen.be Projecten

Zoek soort

zoekopdracht Alle

☒ Alleen actieve soorten ☐ alleen met foto's ☐ waarvoor
☒ Wildcard: *zandblauwtje* ☐ Exacte match ☐ Wildcard links: *zandblauwtje* OK

Recente zeldzaamheden
 Zoek soort
 Lijst van soortgroepen
 Lijst van families
 Waargenomen soorten
 Gallenzoeker
 Mijnenzoeker
 Fenologie
 Soortenkalender
 Biodiversiteit per hok
 Biodiversiteit per gemeente
 Trends
 BRBC geaccepteerde gevallen

Naam	Wetenschappelijke naam	Type	Familie
Zandblauwtje	Jasione montana	Soort	Campanulaceae
Zandblauwtje spec.	Jasione spec.	Verz.	Campanulaceae
Zandblauwtjesglansbij	Dufourea halictula	Soort	Halictidae
Zandblauwtjesmijt	Aceria enantha	Soort	Eriophyidae (Galmijten)

Doorklikken op de foto-, info-, kaartje- en grafiek-icoontjes rechts in de regel met de soort brengt je naar respectievelijk de foto's, de soortinformatie, een verspreidingskaart en de statistieken van de soort. Deze opties vind je ook steeds rechts bovenaan de pagina onder **'Over deze soort'**. Een alternatief is de soortnaam ingeven in het zoekvenstertje rechts bovenaan de startpagina, waarna je ook weer kan doorklikken op de soort. Je komt dan direct op de soortinformatie terecht.

Bij de soortinformatie vind je naast een tekst over herkenning en habitat, ook determinatiefoto's en een overzicht van de soorten die gebruik maken van de plant als nectarplant en als waardplant op basis van de waarnemingen in Waarnemingen.be.

Waarnemingen.be

Ingelogd als Pieter Vanormelingen Admin Uitloggen Forum Help Kies taal en/of site

Invoeren Waarnemingen Soorten Overzichten Mijn Waarnemingen.be Projecten

Zandblauwtje - *Jasione montana* L.

Soortgroep: Planten Familie: Campanulaceae Status: inheems, Soort Zeldzaamheid: Vrij algemeen

Zeldzaamheid afwijkend -> Brabant Wallon Zeldzaam Hainaut Zeldzaam Liège Zeldzaam Luxembourg Zeldzaam Namur Zeldzaam

Deze plant is min of meer behaard. Uit den langen, weinig vertakten penwortel komen meest verscheiden bloeiende en niet bloeiende, rechtopstaande, hoekige stengels (vaak zijn ook de zijdelingsche opstijgend), die naar beneden bebladerd en evenals de bladen ruw behaard zijn, naar boven echter kaal en onbebladerd. De bladen zijn tamelijk gaafrandig, aan den rand gekroesd, de onderste zijn langwerpig-omgekeerd ei rond, stomp (de wortelbladen zijn gewoonlijk al verwelkt, als de plant bloeit), de overige zijn lancet- tot lijnvormig, aan de randen verdikt, iets spits.

De bloemen zijn klein, hemelsblauw, zelden wit of roodachtig en staan in met omwindselbladen omgeven hoofdjesachtige schermen. De randbloemen zijn 2-slachtig, de schijfbloemen vaak alleen mannelijk. De omwindselbladen zijn kleiner dan het hoofdje, ei rond, toegespitst, gaafrandig of onduidelijk gekarteld, onbehaard of iets behaard. De kelk is glad met lijnvormige slippen, die 2 à 3 maal zoo lang als de bus zijn. De bloemkroon is bijna tot aan den voet 5-deelig met lijn-lanceelvormige of lijnvormige, zeer spitse slippen, die eent aan den top verbonden zijn, doch later van beneden af beginnend, vrij van elkaar komen en dan stervormig uitstaan. Er zijn 5 meeldraden met draadvormige helmbladen en aan den voet verbonden helmknopjes. De stempels zijn 2 in getal, zij zijn kort, oppgericht. De doosvrucht is vrij wel bolrond, 2'hakig, ieder hokje opent zich boven met een klep. Een- en tweezang, 3-4,5 dm. Juni-Augustus.

De bloeiwijze gelijkt veel op die der Compositae, ook lijkt de plant veel op een Scabiosa, doch is er dadelijk van te onderscheiden door de smalle, eerst (bijna als bij Vitis) boven verbonden bloemkroonslippen.

Biologische bijzonderheden
In de protandrische bloemen ligt de honing geheel vrij, daar de lijnvormige bloemkroonslippen bijna tot van den voet gedeeld zijn. De meeldraden zijn aan den voet der helmknopjes tot een den stil ommevenden ring vermeer. Die laatste vormt eerst een cilindrischen

Foto's

Zandblauwtje
Jasione montana
Geert Claes

Zandblauwtje
Jasione montana
Tom Van den Neucker

Nectarplant voor

Dagvlinders

Zwartsnietdikkopje - *Thymelicus lineola* (Waarnemingen : 1)

Zwartsnietdikkopje
Thymelicus lineola
Jean-Sébastien Rousseau...

Zwartsnietdikkopje
Thymelicus lineola
Stéphane Viseur

Hooibeestje - *Coenonympha pamphilus* (Waarnemingen : 1)

Hooibeestje
Coenonympha pamphilus

Hooibeestje
Coenonympha pamphilus

Over deze soort

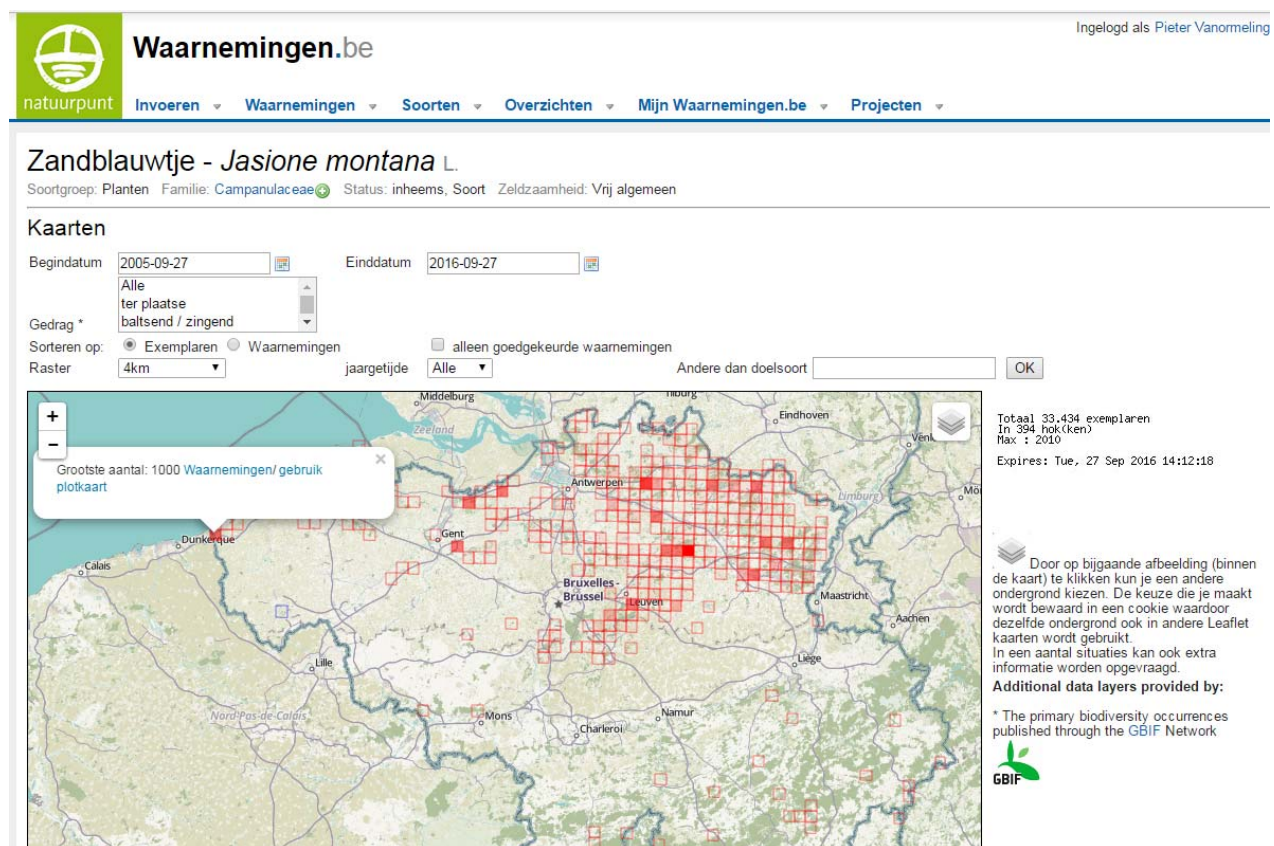
- Waarnemingen
- Informatie
- Namen
- Kaarten
- Statistieken
- Waardplant
- Foto's

Over deze soort

- Waarnemingen
- Informatie
- Namen
- Kaarten
- Statistieken
- Waardplant
- Foto's

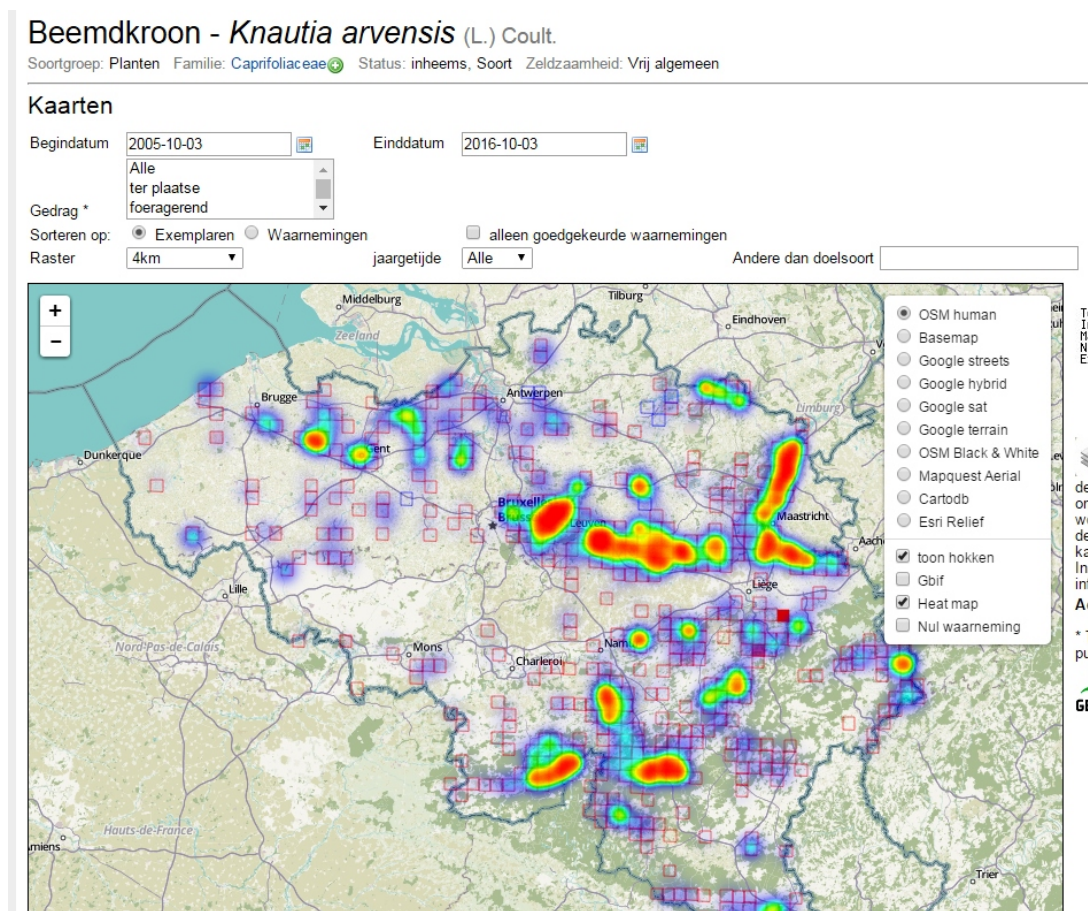
4.2 Verspreidingskaart van een soort

Een interessante optie zijn de **verspreidingskaarten**. Er zitten ondertussen zoveel gegevens in Waarnemingen.be dat dit voor veel soorten een goed overzicht oplevert van de verspreiding, vooral dan in Vlaanderen waar de waarnemersdichtheid hoog ligt. Als je op het icoontje met de landkaart in de regel met de soort of, als je al in de pagina's van de betreffende soort zit, op 'kaarten' rechts bovenaan klikt, krijg je een verspreidingskaart van de soort, zoals hieronder getoond voor Zandblauwtje. Je kan voor de kaart selecteren op periode, gedrag, al dan niet gebruiken van enkel goedgekeurde waarnemingen, hokgrootte (vanaf 1 km, enkel 5 km of hoger voor vervaagde soorten) of jaargetijde voor het maken van het kaartje. De kleur rood geeft het maximaal aantal exemplaren weer ingegeven voor het hok (of aantal waarnemingen). Als je op het hok klikt kan je doorklikken om de waarnemingen in dat hok in detail te bekijken.

Er bestaan ook meer geavanceerde tools of opties met kaartoverzichten:

1. Een eerste is een zogenaamde **heat map** van de verspreiding van een bepaalde soort. Een soort kan immers in elk kilometerhok van Vlaanderen verspreid zijn, maar toch belangrijke regionale verschillen in dichtheden hebben. Met een heat map kan je op zoek naar de hotspots voor die soort. Je kan ze opvragen door op de verspreidingskaart van een soort te klikken op het icoontje met kaartlagen in de rechter bovenhoek. In het dropdown menu dat je dan krijgt, vink je de optie 'heat map' aan (opgelet: pas de begin- en einddatum aan naar een periode die relevant is). Bemerkt dat je in hetzelfde rijtje met opties ook de mogelijkheid om nulwaarnemingen weer te geven. Op de figuur onderaan zie je bv. een heat map van Beemdkroon. De Vlaamse kernen in de verspreiding (Haspengouw, Grensmaas, Zuidoost-Limburg, en kleinere kernen in de ruimere regio rond Gent, Diest en Lommel-Overpelt) zijn duidelijk zichtbaar. In Wallonië vallen de kernen in de kalkstreek op.

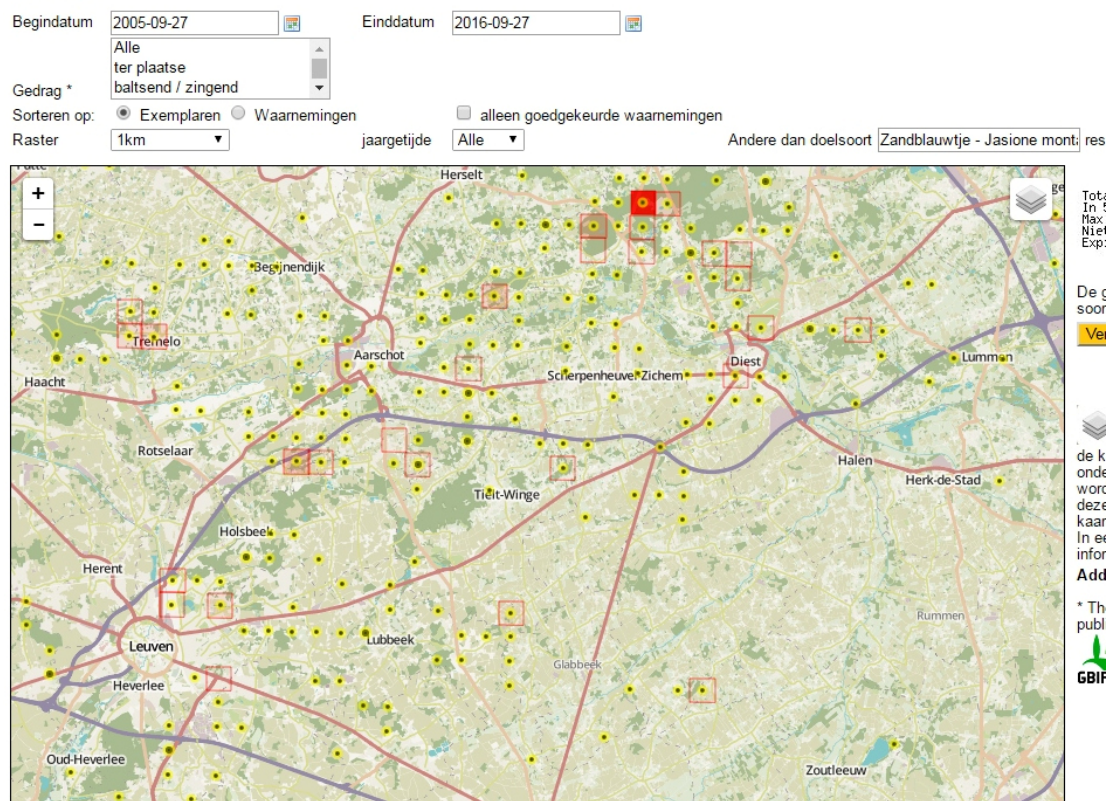

2. Een tweede optie is de mogelijkheid om **de verspreiding van een tweede soort** mee op de verspreidingskaart van een eerste soort te plotten. Dit kan bv. handig zijn om samen met een soort ook de waardplant of de parasiet te plotten. Deze kan je in het vakje rechts bovenaan de verspreidingskaart 'Andere dan doelsoort' invullen en vervolgens op OK drukken. Hieronder zie je een meer gedetailleerde verspreidingskaart op 1x1 km hok niveau van de Rode maskerbij ingezoomd op het Hageland en de Zuiderkempen. De voornaamste waardplant, het Zandblauwtje, is geplot als tweede soort. Dergelijke kaarten zijn dan ook erg nuttig om een overzicht te krijgen van waar een bepaalde soort voorkomt op nationaal, Vlaams of regionaal niveau. Ze kunnen ook als basis dienen voor meer systematische inventarisaties, bijvoorbeeld om groeiplaatsen van waardplanten systematisch af te zoeken naar erop gespecialiseerde insecten.

Rode Maskerbij - *Hylaeus variegatus* (Fabricius, 1798)

Soortgroep: Bijen, wespen en mieren Familie: Colletidae Status: inheems, Soort Zeldzaamheid: Zeldzaam

Kaarten

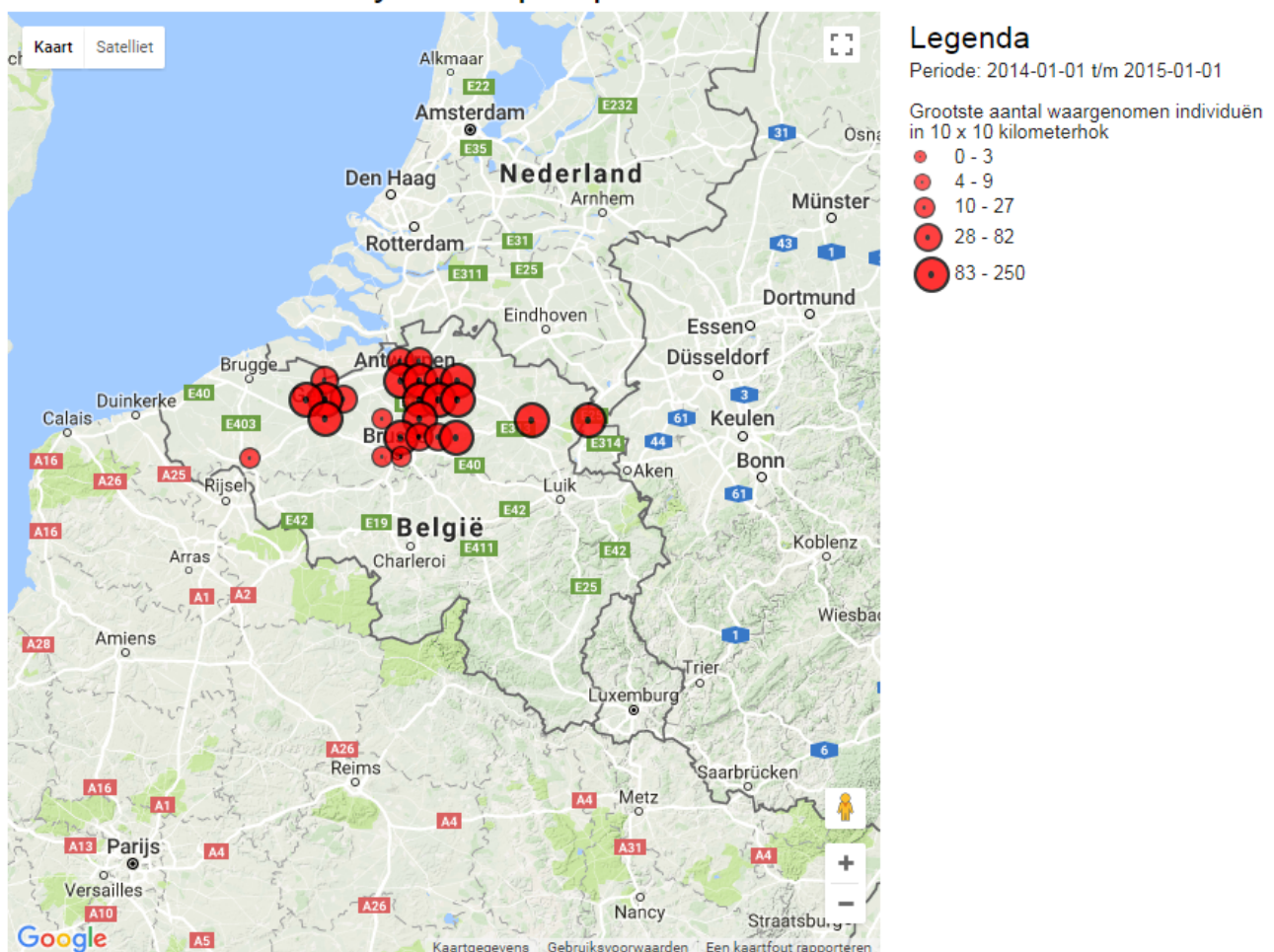
3. Een derde is de mogelijkheid om **biodiversiteit per hok** weer te geven op kaart ('Startpagina > Soorten > Biodiversiteit per hok'). Hier krijg je een kaart met voor de gekozen soortgroep en voor elk 5x5km-hok het aantal waargenomen soorten gedurende de laatste vijf jaar. Voor goed gekende groepen als vogels, dagvlinders of libellen geeft dit een goede inschatting van de meest soortenrijke gebieden en regio's in ons land. Voor minder goed gekende soortgroepen als bijen, wespen en mieren is het vooral een weerspiegeling van de zoekinspanning, eerder dan van de soortenrijkdom op zich. Je kan ook doorklikken op een hok om een gedetailleerde kaart van het hok en de soortenlijst te bekijken.

4.3 Statistieken en trends van een soort

Via de startpagina > Soorten > Trends kan je **trends in de verspreiding** van soorten in ons land raadplegen. Let op bij de interpretatie daarvan! Waarnemingen.be is in de natuurstudiegeschiedenis immers een relatief recent systeem, dat operationeel is sinds 2008. De voorbije tien jaar leerden steeds meer mensen het systeem kennen en gebruiken, en zo is het aantal waarnemers én waarnemingen ook sterk gegroeid. Wanneer het aantal waarnemingen van een soort is toegenomen, wil dat niet per definitie zeggen dat ook de soort effectief in aantal is gestegen. Er kunnen immers gewoon meer meldingen zijn, omdat er meer actieve waarnemers zijn. Daarom moeten de resultaten van 'trends' steeds kritisch worden bekeken. Het is wel een manier om voor soorten die in recente jaren explosief zijn toegenomen een idee van de trend te krijgen. Probeer deze optie eens uit met bv. een explosief toenemende soort als de Buxusmot (voor deze voorbeeldlink vanaf het jaar 2008, ingesteld op acht intervallen van een jaar):

https://waarnemingen.be/presentie_gmap.php?datum_va=2008-01-01&aantal=8&diergroep=8&soort=81949&interval=y&akt=A&soortnaam=Buxusmot+-+Cydalima+perspectalis (bewegende kaart)

Trends Buxusmot - *Cydalima perspectalis*

Wanneer je een soort opzoekt zoals beschreven onder 4.1, vind je in de rechterkolom 'Over deze soort' informatie terug over het aantal waarnemingen per maand en per jaar. Dat eerste is erg handig om te weten te komen in welke maand van het jaar je best die soort gaat zoeken. Onderaan wordt ook biotoopinformatie gegeven (niet getoond op de figuur). Zo krijg je een idee in welke periode van het jaar een zoogdier het meest actief is, of wanneer de vliegperiode is van een bepaald insect, zoals hieronder de Rode maskerbij, die typisch een piek in de vliegperiode kent in de maand juli.

Rode Maskerbij - *Hylaeus variegatus* (Fabricius, 1798)

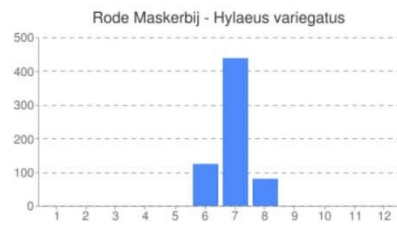
Soortgroep: Bijen, wespen en mieren Familie: Colletidae Status: inheems, Soort Zeldzaamheid: Zeldzaam

Statistieken

jaar: Alle maand: Alle geslacht: Alle ☐ Alleen goedgekeurd

kleed: Alle onbekend afwijkend ei gedrag: Alle ter plaatse baltzend / zingend overwinterend OK

Maand	Waarnemingen	exemplaren	hok(ken) 5km
1	0	0	0
2	0	0	0
3	0	0	0
4	0	0	0
5	0	0	0
6	57	124	15
7	133	438	25
8	41	80	10
9	0	0	0
10	0	0	0
11	0	0	0
12	0	0	0
Totaal	231	642	

Jaar	Waarnemingen	exemplaren	hok(ken) 5km
2005	0	0	0
2006	0	0	0
2007	0	0	0
2008	7	19	3
2009	7	12	1
2010	4	5	3
2011	0	0	0
2012	22	52	5
2013	21	53	5
2014	21	41	7
2015	231	642	25
2016	41	80	10
2017	0	0	0

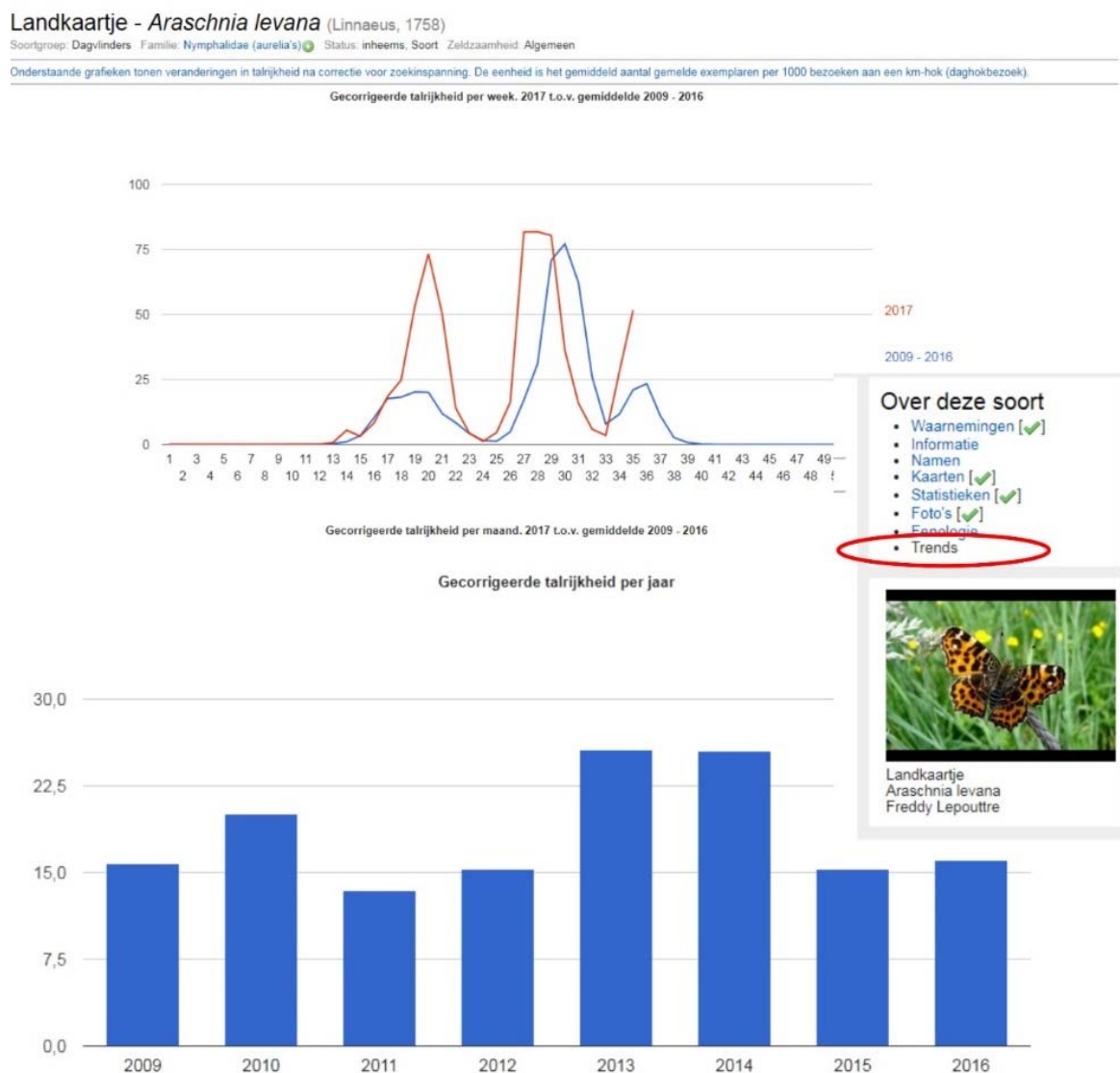
Over deze soort

- Waarnemingen [✓]
- Informatie
- Namen
- Kaarten [✓]
- Statistieken [✓]
- Foto's [✓]

♀ Rode Maskerbij
Hylaeus variegatus
Verborgen

Zoals eerder in 4.3 vermeld, tonen de huidige trends op Waarnemingen.be een effect van de toename van het aantal waarnemers in recente jaren. Daarom zijn ze zonder een bepaalde correctie niet zomaar bruikbaar om een correct beeld te krijgen. Om soorten objectiever te kunnen opvolgen, werden daarom speciale grafieken ontwikkeld die een correctie maken voor de zoekinspanning van de waarnemers. Je vindt ze terug bij soorten waarvan voldoende gegevens beschikbaar zijn. Momenteel is deze optie beschikbaar voor de meeste algemene dagvlinders libellen, en vogelsoorten. Als je een soort opzoekt zoals beschreven onder 4.1, vind je in de rechterkolom 'Over deze soort > Trends'. Hiermee kan je 'in realtime' de talrijkheid van een soort doorheen het jaar opvolgen. In dit soort grafieken zie je bv. of een bepaalde dagvlinder een vroege of late piek in de vliegperiode kent, of een grotere generatie kent in vergelijking met voorgaande jaren. Op onderstaande figuur zie je bv. dat Landkaartje in 2017 een bijzonder sterke voorjaarsgeneratie kende in vergelijking met andere jaren, en een vroegere vliegperiode bij de 2^e generatie in de zomer. Wie meer wil weten over de gebruikte methodieken, kan [dit document](#) raadplegen.

5. Meldingen

5.1 Automatische meldingen

Wie graag via e-mail meteen op de hoogte wordt gebracht van bepaalde vondsten in een gebied, kan gebruik maken van de Functie '**e-mail alert**'. Via de startpagina > Mijn Waarnemingen.be > Overzicht alerts kan je instellen dat je een e-mail wil ontvangen als een bepaalde soort in een gebied (of gemeente) wordt gemeld. Je kan ook alle soorten van een bepaalde soortgroep vanaf een gekozen zeldzaamheid opgeven. Zo kan je zelf aangeven welke soorten jij bv. relevant vindt voor het beheer, en waar je graag meteen van op de hoogte wordt gebracht, bv. alle soorten dagvlinders in natuurgebied 'De Bonte Klepper' met als status 'zeldzaam' of 'zeer zeldzaam'.

Alert toevoegen

Provincie

of Gebied

Zeldzaamheid

Soortgroep

of 1 Soort

met optioneel Gedrag

☐ Genereer alerts gebaseerd op mijn Vogel levenslijst.
Al uw Vogel alerts worden eerst verwijderd !!!!
Overige instellingen hierboven worden genegeerd

of ☐ verwijder alle alerts

Als je wil dat een alert op een ander e-mail adres toekomt dan hetgeen je invulde bij je registratie, kan je dit toevoegen aan de pagina Mijn Waarnemingen.be > Persoonlijke gegevens > Overige instellingen onder het veldje 'e-mail adres voor alerts'. Alerts opnieuw verwijderen kan je via het overzicht van jouw alerts.

5.2 Meldingen van invasieve exoten

In opdracht van het Agentschap voor Natuur- en Bos (ANB) en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) ontwikkelde Natuurpunt Studie op Waarnemingen.be ook een **waarschuwingssysteem voor invasieve exoten**. Wie zich hierop aanmeldt, krijgt een melding via e-mail wanneer een soort van de lijsten met invasieve soorten werd waargenomen in zijn/haar gebied (of gemeente). Je kan kiezen voor dagelijkse meldingen of voor een samenvattende mail per week. Opgelet, dit betreft niet alle invasieve exoten, maar een selectie gemaakt door de stuurgroep van dit project. Abonneren op het waarschuwingssysteem kan via http://waarnemingen.be/invasive_alert_invoeren_v3.php

6. Vervaging van gevoelige situaties

Het nauwkeurig documenteren van waarnemingen is altijd aan te raden, maar in bepaalde gevallen is het geen goed idee om deze informatie voor iedereen raadpleegbaar te maken. Op Waarnemingen.be bestaan dan ook verschillende vormen van vervaging om **kwetsbare soorten of leefgebieden te beschermen**, zoals bv. groeiplaatsen van orchideeën of broedsels van bedreigde vogelsoorten. Bedenk steeds als je zelf waarnemingen vervaagt of onder embargo plaatst, dat dit ook negatieve gevolgen kan hebben. Het kan er bv. voor zorgen dat terreinbeheerders niet op de hoogte zijn van de aanwezigheid van een soort en er dus geen rekening mee kunnen houden bij het beheer, en het bemoeilijkt verdere inventarisatie van die soort(en). Vraag je dus steeds af of vervaging of plaatsen onder embargo in het belang van de soort is.

Hieronder vind je een overzicht van de verschillende types vervaging, inclusief mogelijkheden die je hebt als terreinbeheerder om vervaagde waarnemingen te kunnen raadplegen:

- **Nationale vervaging.** Nationaal zijn sommige kwetsbare soorten vervaagd tot op 1 of 5 km. Van deze soorten kan je wel alle details zien inclusief foto's maar niet de precieze locatie op kaart. Deze soorten zal je ook niet zien opduiken in de soortenlijst van je (natuur-)gebied. Dit kan ook een probleem vormen, aangezien het bijna altijd soorten zijn die belangrijk zijn vanuit beheer oogpunt, denk aan Kamsalamander, Moeraswespenorchis, Dwergblauwtje of Eikelmuis. Indien je vanuit het beheerteam graag deze informatie wil gebruiken, neem dan contact op met je consultant natuurbeheer of stuur een mailtje aan natuurdata@natuurpunt.be.
- **Km-vervaging.** Een waarnemer kan bij het invoeren van een waarneming het vinkje 'KM-hokvervaging' aanvinken. Zo wordt de precieze locatie niet langer openbaar weergegeven, maar wel andere details van deze waarneming (zoals foto's, gebiedsnaam en waarnemer). Dit is dus geen strikte vervaging, maar vooral bedoeld om een nestplaats of ontoegankelijke locatie te beschermen.
- **Embargo.** Waarnemers kunnen zelf een embargodatum invullen. Tot deze datum zijn deze waarnemingen enkel zichtbaar voor de waarnemer zelf en voor de admins van de soortgroep, en voor geen enkele andere gebruiker. Dit is dus een betrouwbare methode om meldingen te doen van bijzondere soorten zonder dat hier publiek op zal afkomen.
- **Gebiedsvervaging.** Op vraag van beheerders kan Natuurpunt een gebiedsembargo instellen. Dit zorgt ervoor dat er op alle meldingen uit dit gebied van deze soort een embargo komt te staan, ook als de waarnemer zelf dit niet deed. Dit vermijdt dat kwetsbare soorten toch openbaar zichtbaar worden als die door iemand gemeld worden. Een soort in een gebied laten vervagen kan door een gemotiveerd mailtje aan info@waarnemingen.be. Toets vooraf in het beheerteam of met de lokale studiewerkgroepen af of dit gedragen wordt door de groep.

Indien je inzage wil in de vervaagde waarnemingen van je gebied, kan je dit kosteloos opvragen via een gemotiveerde mail aan natuurdata@natuurpunt.be met vermelding van gebied, periode, soortgroep(en) en doel.

7. Regioschermen

Waarnemingen.be is een nationale website waarin natuurwaarnemingen uit ons land op een centrale plaats meldbaar én raadpleegbaar zijn. Dat is de kracht van het systeem, want waarnemers kunnen op één plaats terecht voor alle informatie. Maar veel natuurliefhebbers, en zeker de beheerders van natuurgebieden, zijn in het bijzonder geïnteresseerd in welke soorten er in hun eigen buurt worden opgemerkt.

Daarom werden **regioschermen** ontwikkeld. Dat zijn **lokale versies** van Waarnemingen.be, niet voor één natuurgebied maar wel voor een ruimere regio. Ze tonen alleen de waarnemingen die binnen de grenzen van een bepaalde regio vallen, zoals bv. het werkingsgebied van een lokale natuurstudiewerkgroep of Natuurpunt afdeling. Het overzicht van de bestaande regioschermen vind je op https://waarnemingen.be/kml_get_wg_grenzen.php. Een regioscherm heeft grotendeels hetzelfde uitzicht en functionaliteiten als de startpagina van Waarnemingen.be, zoals je kan zien op onderstaande regioscherm van Natuurpunt Noorderkempen. De regioschermen gebruiken dezelfde achterliggende databank, dus alle waarnemingen die ingevoerd worden via het regioscherm komen ook in Waarnemingen.be terecht en worden gebruikt voor nationale analyses.

Alle **functies en statistieken** in het regioscherm hebben betrekking op de gegevens uit dat **specifieke werkingsgebied**. Dat opent nieuwe mogelijkheden. Zo zijn ook de overzichten van statistieken, fenologie of gebieden volledig toegespitst op de regio. Je kan zo opzoeken wanneer de eerste Boerenzwaluw in de streek werd gemeld. Voor de eerste waarneming in heel België moet je zoeken op Waarnemingen.be. Nuttig weetje: wanneer je in een regioscherm eigen waarnemingen of die van een andere waarnemer bekijkt, zie je ook enkel een selectie van hetgeen waargenomen werd binnen de regio. Dus jouw eerste Boerenzwaluw in een regioscherm is jouw eerste waarneming binnen dat gebied, hoewel je elders in België misschien al vroeger op het jaar een zwaluw zag. Je kan ook een overzicht opvragen van alle waarnemers, gebieden en waargenomen soorten in het werkingsgebied.

Natuurpunt Noorderkempen

Invoeren ▾ Waarnemingen ▾ Overzichten ▾ Links ▾ Mijn waarnemingen.be ▾ Projecten ▾

Vogels Zoogdieren Reptielen en amfibieën Dagvlinders <Selecteer>

Vernieuwd op: wo 08 nov 2017 09:23:17 CET Volgende vernieuwing na: 10:23:17

Recente zeldzaamheden

Datum	Soort	Gebied
2017-11-07	Grote Kruisbek - <i>Loxia pytyopsittacus</i>	Brasschaat/Kalmthout - Klein Schietveld, Grenspark De Zoom/Kalmthoutse Heide - Gemeentebos(nieuw)
2017-11-06	Grote Kruisbek - <i>Loxia pytyopsittacus</i>	Brasschaat/Kalmthout - Klein Schietveld, Brasschaat/Kalmthout - Klein Schietveld - Vennengebied
2017-11-06	Houtsnip - <i>Scolopax rusticola</i>	Brecht - Groot Schietveld (ontoegankelijk)
2017-11-05	Grote Kruisbek - <i>Loxia pytyopsittacus</i>	Meerdere gebieden [AN]
2017-11-05	Geelgors - <i>Emberiza citrinella</i>	Brecht - Groot Schietveld - Trektelpost
2017-11-05	Houtsnip - <i>Scolopax rusticola</i>	Meerdere gebieden [AN]
2017-11-05	Matkop - <i>Poecile montanus</i>	Brasschaat/Kalmthout - Klein Schietveld
2017-11-05	Waterpieper - <i>Anthus spinoletta</i>	Meerdere gebieden [AN]
2017-11-05	Grote Gele Kwikstaart - <i>Motacilla cinerea</i>	Grenspark De Zoom/Kalmthoutse Heide - Putse Moer, Grenspark De Zoom/Kalmthoutse Heide - Withoefse Heide
2017-11-05	Noordse Goudvink - <i>Pyrrhula pyrrhula pyrrhula</i>	Brasschaat/Kalmthout - Klein Schietveld - Vennengebied
2017-11-04	Sneeuwgors - <i>Plectrophenax nivalis</i>	Brecht - Groot Schietveld - Trektelpost
2017-11-04	Grote Kruisbek - <i>Loxia pytyopsittacus</i>	Brasschaat/Kalmthout - Klein Schietveld
2017-11-04	Middelste Bonte Specht - <i>Dendrocoptes medius</i>	Brasschaat/Kalmthout - Klein Schietveld
2017-11-04	Bokje - <i>Lymnocyrtus minimus</i>	Grenspark De Zoom/Kalmthoutse Heide - Parking Zuid
2017-11-04	Beflijster - <i>Turdus torquatus</i>	Brecht - Groot Schietveld - Trektelpost
2017-11-04	Pestvogel - <i>Bombus garrulus</i>	Brecht - Groot Schietveld (ontoegankelijk), Brecht - Groot Schietveld - Trektelpost
2017-11-03	Grote Kruisbek - <i>Loxia pytyopsittacus</i>	Meerdere gebieden [AN]
2017-11-02	Grote Kruisbek - <i>Loxia pytyopsittacus</i>	Brasschaat/Kalmthout - Klein Schietveld
2017-11-02	IJsgors - <i>Calcarius lapponicus</i>	Kalmthout - Hanneke Wiewau
2017-11-02	Houtsnip - <i>Scolopax rusticola</i>	Brecht - Groot Schietveld (ontoegankelijk)

resultaten 1-20 van 21 | 2 pagina's | < < 1 2 > >

Of ga zelf op zoek naar leuke waarnemingen 🔍

8. Soorten herkennen

8.1 Automatische soortherkenning

Soorten herkennen is niet altijd eenvoudig. Daarom werd recent de nieuwe mobiele app **ObsIdentify** ontwikkeld. De app vindt binnen enkele seconden automatisch de naam van het dier of de plant die je zoekt **op basis van een foto** die je maakt, of al in je fotogalerij hebt staan. ObsIdentify is gekoppeld met ObsMapp, de mobiele invoerapplicatie voor waarnemingen. Zo kan je je waarnemingen meteen ook naar Waarnemingen.be doorsturen. ObsIdentify kan momenteel dagvlinders, nachtvlinders, lieveheersbeestjes, libellen en wantsen herkennen, en er is ook een versie voor vogels en planten. Het is de bedoeling dat in de toekomst nog meer soortgroepen worden toegevoegd. Momenteel is de app alleen beschikbaar voor smartphones met Android als besturingssysteem, er wordt echter gewerkt aan een versie voor Apple.

8.2 Foto-overzicht

Via het menu op de startpagina 'Soorten > Lijst van soortgroepen of Lijst van families' krijg je een handig overzicht van alle soorten binnen een bepaalde **soortgroep of familie** die in ons land voorkomen, in vele gevallen voorzien van een **herkenbare foto**. Deze foto-overzichten kunnen je op weg helpen om de soort die je zoekt correct op naam te brengen bv. welk soort bloeiend klokje heb ik gezien in mijn natuurgebied? Bekijk zoals op onderstaande figuur bij de foto's onder de familie 'Campanulaceae' (klokjesfamilie) of je de soort kan terugvinden.

Ben je op zoek naar de naam van **een soort die een gal of mijn heeft gemaakt**? Via het menu op de startpagina 'Soorten > Gallenzoeker of Mijnenzoeker' geef je eenvoudig aan op welke waardplant je de gal of mijn hebt aangetroffen. Vervolgens krijg je een foto-overzicht van de soorten die op die waardplant voorkomen, en kan je de door jouw gezochte gal of mijn herkennen.

The screenshot shows the 'Waarnemingen.be' website interface. At the top, there's a navigation bar with links like 'Invoeren', 'Waarnemingen', 'Soorten', 'Overzichten', 'Mijn Waarnemingen.be', and 'Projecten'. Below this, the main heading is 'Campanulaceae' with the subtitle 'Vergelijk geselecteerde soorten'. A search filter is set to 'Genus: all'. A dropdown menu is open, showing options: 'Soort', 'Hybride', 'Verzamelsort', and 'Synoniem'. Below the menu, there are four photo thumbnails of Campanula species. Each photo has a caption and a 'Waarneming toevoegen voor deze soort' button. The species shown are: Karpatenklokje (Campanula carpatica) by Erik Molenaar, Karpatenklokje (Campanula carpatica) by Rutger Barendse, Campanula fenestrellata by Erik Molenaar, and Campanula fenestrellata by Erik Molenaar.

8.3 Soortenkennis verdiepen

Wie zijn soortenkennis verder wil verdiepen, kan via [deze webpagina van Natuurpunt](#) meer leren over soorten, en per soortgroep bekijken welke naslagwerken of determinatiegidsen we aanraden. Via de [Natuurpunt activiteitenkalender](#) kan je raadplegen welke komende activiteiten rond soorten er aan komen, zoals excursies van natuurstudiewerkgroepen of cursussen.

9. Soorten met beheerimplicaties

Waarnemingen.be is een databank voor natuurwaarnemingen en biedt op zich weinig informatie over welke van de waargenomen soorten nu **soorten met beheerimplicaties** zijn, oftewel soorten relevant voor het beheer van een natuurgebied. Hieronder verwijzen we kort door naar waar informatie over de verschillende categorieën van beheerrelevante soorten te vinden is. Hierover kan je ook altijd overleggen met je lokale Consulent Natuur van Natuurpunt Beheer, en uiteraard hangt dit samen met de natuurdoelstellingen van het natuurgebied.

- Een eerste categorie zijn **zeldzame of bedreigde soorten**. In Waarnemingen.be bestaat een indeling van de soorten in zeldzaamheidsklassen, zijnde algemeen, vrij algemeen, zeldzaam en zeer zeldzaam. De zeldzame soorten staan aangeduid in het rood, de zeer zeldzame in vet rood. Dit geeft een eerste indicatie van de interessante soorten in je natuurgebied. Bij die soortgroepen waarvan er een rode lijst beschikbaar is, is de zeldzaamheid gebaseerd op de rode lijst. Bij soortgroepen zonder rode lijst, is dit doorgaans gebaseerd op 'expert judgement' of de situatie in Nederland, terwijl voor sommige slecht gekende groepen zelfs alle soorten op vrij algemeen werden gezet. Een overzicht van alle rode lijsten kan je [hier](#) vinden.
- Een tweede categorie zijn de soorten die **Europese bescherming** genieten via de Europese Habitat- (bijlagen 2 en 4) en Vogelrichtlijn. Deze kan je vinden op [Ecopedia](#). Een beperking van de Vogel- en Habitatrichtlijn is dat die sterk focust op enkele soortgroepen zoals vleermuizen en vele andere (bijna) volledig buiten beschouwing laat.
- Een derde categorie zijn **typische kensoorten** van doelhabitats in je natuurgebied, aangezien trends bij deze soorten je informatie geven over de ontwikkeling van deze habitats. Veel van deze habitats zijn opgenomen in de Europese Habitatrichtlijn ([overzicht](#)). Kensoorten van doelhabitats kunnen uiteraard ook zeldzame en bedreigde soorten zijn, maar dit hoeft niet noodzakelijk. De lijsten van kensoorten van habitats zijn momenteel nog sterk gefocust op vegetaties aangezien deze relatief goed gekend en gemakkelijk op te volgen zijn, en minder op andere soortgroepen. Nochtans hebben de soorten van andere groepen vaak bijkomende vereisten en bieden dus complementaire beheerinformatie. Een uitgangspunt is de informatie op www.ecopedia.be en het artikel van [De Knijf et al.](#) (2013) in Natuur.Focus waarin de habitattypische fauna wordt opgelijst.

Natuurpunt werkt momenteel aan een zogenaamde **Quickscan** van een natuurgebied. Hierin wordt op basis van de gegevens in waarnemingen.be een overzicht gegeven wordt van de inventarisatiegraad van het natuurgebied, de aanwezige soorten, zowel zeldzaam als met beheerimplicaties, en de eventuele aanwezigheid van invasieve soorten. Een dergelijke Quickscan is aan te vragen bij natuurdata@natuurpunt.be.

10. Monitoring

10.1 Gestandaardiseerde waarnemingen

Het merendeel van de gegevens die in Waarnemingen.be worden ingevoerd zijn zogenaamde **'losse waarnemingen'**. Daarbij wordt alleen de aanwezigheid van een soort genoteerd (bv: Dagpauwoog, aantal 3). Bij een losse waarneming is er geen informatie beschikbaar over bijkomende parameters of over de zoekinspanning die werd geleverd. Om een volledige inventarisatie met schattingen van aantallen, en de trends van beheerrelevante soorten te bepalen, de effecten van het gevoerde beheer in te schatten, en soms zelfs de kennis van de ecologie van soorten te verbeteren, is doorgaans meer nodig.

Bij **'gestandaardiseerde waarnemingen'** wordt niet alleen aanwezigheid van een soort maar ook de afwezigheid ervan genoteerd, worden de aantallen doorgaans exact geteld, en wordt gebruik gemaakt van een vaste methode of zoekinspanning. Vaak worden er ook gegevens genoteerd zoals het gevoerde beheer of omgevingskarakteristieken, die kunnen dienen om veranderingen in populatie grootte of gemeenschapssamenstelling te interpreteren. Welke beheermaatregelen werken en welke niet? Dergelijke **trendbepaling op basis van een vaste methodiek** wordt algemeen aangeduid met de term **monitoring**. Vaak is dit eerder arbeidsintensief (maar ook niet altijd), waardoor je dit best uitvoert voor enkele goed gekozen soort(groep)en die relevant zijn voor het beheer (zie boven).

Inventariseren of opvolgen van populaties en soort(groep)en op een gestandaardiseerde manier hoeft niet moeilijk te zijn. Een monitoring kan uitgedacht en uitgevoerd worden door elk beheerteam. Feedback en eventueel ondersteuning kan bekomen worden bij de professionele medewerkers van Natuurpunt via het e-mailadres: monitoring@natuurpunt.be. Enkele goede voorbeelden vind je in de box 'Case studies monitoring' hieronder. Voor heel wat soorten of soortgroepen zijn er standaardprotocols of gestandaardiseerde telmethodes beschikbaar die je kan volgen, zoals het lopen van vaste telroutes, tellen van eitjes of larvenhuidjes langs een transect, plaatsen van fuiken, bodemvallen of detectoren voor een bepaalde tijdsperiode, een vegetatie-opname in een kwadrant op een vast punt, het tellen van alle exemplaren van een populatie... Indien op vaste tijdstippen of over meerdere locaties herhaald, krijg je een goed zicht op de verspreiding en trends van de onderzochte soort(groep)en. Een overzicht van de bestaande projecten met protocols vind je op de website van Natuurpunt <https://www.natuurpunt.be/pagina/tel-mee> of via monitoring@natuurpunt.be. Je kan ook je eigen methodiek ontwikkelen wanneer er nog geen voorhanden is, en dit publiceren of meedelen in het commentaarvakje van de betreffende waarnemingen.

Het grote voordeel van het invoeren van waarnemingen gedaan in het kader van monitoring is dat ze toegankelijk zijn voor andere gebruikers en niet het risico lopen ergens ongebruikt in een schuif achter te blijven. Erg bruikbare tools in Waarnemingen.be om de resultaten van gerichte inventarisaties of monitoring op te slaan, zijn de **nulwaarnemingen en streeplijsten** besproken in deze handleiding onder hoofdstuk 2.2 en 2.4. In het commentaarvakje onderaan bij de waarnemingen die je doet in het kader van een onderzoek of monitoring voeg je best de titel van het onderzoek toe, evenals een eventuele code die je hanteert.

Een belangrijk aspect van monitoring tenslotte is ook de publicatie van de verzamelde gegevens, zodat ook andere natuurbeheerders kunnen leren uit de bekomen resultaten.

10.2 Projectwaarnemingen

Om niet alleen de ingevoerde waarnemingen zelf maar ook alle gerelateerde gegevens van onderzoek, inventarisaties en monitoring op het Waarnemingen.be platform te kunnen opslaan, werd recent **een projectenluik** uitgewerkt. Je vindt het overzicht van de lopende projecten op project.waarnemingen.be. Hierbinnen kunnen projectlocaties worden toegevoegd die op een gestandaardiseerde manier geïnterpreteerd worden. Zo is er onder andere een projectenlaag voor fuikinventarisaties van poelen, een laag met bodemvallocaties gebruikt voor de inventarisatie van ongewervelden, een module voor zoldertellingen voor vleermuizen, ... Ook de hieronder vernoemde nachtvlinder- en muizenmeetnetten zullen hier op termijn terecht komen. Deze worden dan rechtstreeks gelinkt met de waarnemingen die verricht werden en met bijkomende omgevingsinformatie. De waarnemingen die gebeuren tijdens deze projecten zijn gewoon zichtbaar op de reguliere website www.waarnemingen.be tenzij vervaagd.

10.3 Meetnetten

Voor sommige soortgroepen of een aantal zeldzame soorten werden zogenaamde **meetnetten** opgestart. Dit zijn monitoring netwerken waarbinnen op een aantal geselecteerde locaties of een steekproef van locaties dezelfde methodiek wordt toegepast, waardoor naast lokale trends ook **nationale trends van soorten** kunnen bepaald worden. In Vlaanderen zijn meetnetten een relatief nieuw gegeven. Bekende lang(er)lopende meetnetten zijn die voor [dagvlinders](#) en [libellen](#) van De Vlinderstichting in Nederland.

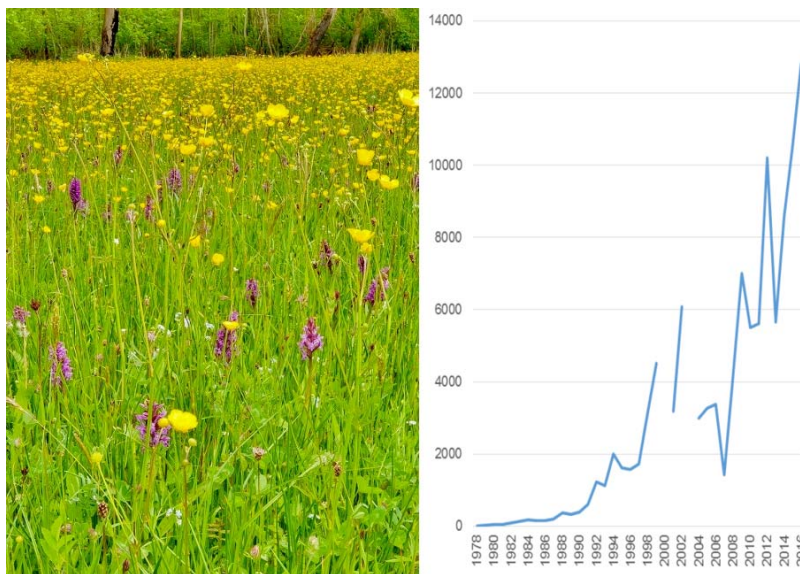
Hieronder vind je voorbeelden van meetnetten die voor heel Vlaanderen lopen en waaraan je met het beheerteam in je natuurgebied kan meedoen, en waarvan de meeste gegevens ook in Waarnemingen.be terechtkomen.

- **Nachtvlindermeetnet:** Nachtvlinders zijn een toegankelijke en soortenrijke groep die met een lichtval gemakkelijk te monitoren zijn. Sinds zeven jaar loopt hiervoor een meetnet. [Meer lezen](#)
- **Muizenmeetnet:** een recent initiatief van de Zoogdierenwerkgroep om onze muizengemeenschappen te monitoren. [Meer lezen](#)
- **Meetnetten** (www.meetnetten.be), een initiatief van de Vlaamse Overheid (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO) om systematisch zeldzame soorten van Europees of Vlaams belang te monitoren. Deze zijn vooral van belang indien zich in je natuurgebied (potentieel) een of meer van deze soorten bevindt.

Het meest recente overzicht van de tel- en meetprojecten rond soorten vind je [hier](#).

Case studies monitoring

- Eén van de langstlopende voorbeelden van monitoring in Vlaanderen is de evolutie van de populatie **Brede orchis (*Dactylorhiza majalis*)** in de dotterhooilanden van de Snoekengracht (Boutersem). Het aantal bloeiende exemplaren van deze kritische kensoort van dotterhooiland wordt jaarlijks geteld door de conservators (André Roelants, Georges Buelens, Hugo Abts) op de piek van de bloei in mei. Bij de eerste telling in 1978 waren er welgeteld 17 exemplaren. De grafiek toont ondubbelzinnig het positieve effect van het gevoerde hooilandbeheer. De crash naar minder dan 2000 exemplaren in 2007 is te verklaren door wegpompen van het kwelwater bij werken aan de onderdoorgang van de nabijgelegen spoorweg, en waren de directe aanleiding om het pompen te doen stilleggen. Hieronder vind je een grafiek met de – weliswaar nergens gepubliceerde – resultaten.

- In de Uitkerkse Polder, ondertussen het grootste weidevogelgebied van Vlaanderen, worden jaarlijks sinds 1990 de aantallen broedende **weidevogels (Grutto, Tureluur, ...)**, evenals rietvogels en overwinterende ganzen en andere watervogels, geteld. Hierdoor kan duidelijk het belang van de uitbouw van het natuurgebied aangetoond worden, en de effecten van de beheerpraktijk en inrichtingsmaatregelen geëvalueerd (Van Gompel 2015, Natuur.Focus 14(1):4-10, <http://www.uitkerkse-polder.be/broedvogelsnieuw.html>).
- Eén van de nog resterende metapopulaties van het **Gentiaanblauwtje**, een in Vlaanderen ernstig bedreigde dagvlinder van natte heides en (vroeger) heischrale graslanden, situeert zich in het Hageven (Neerpelt). Hier worden sinds 1995 de verschillende deelpopulaties jaarlijks opgevolgd aan de hand van ei-tellingen op de bloemen van de waardplant Klokjesgentiaan (Van Dyck et al., 2010, Natuur.Focus 9(3):109-116). Op die manier worden door de beheerders ook de effecten van op het Gentiaanblauwtje gerichte beheermaatregelen als uitrasteren of kleinschalig plaggen geëvalueerd.
- Twee andere succesvolle meer recente voorbeelden waar studie (inventarisatie, identificatie van de knelpunten en monitoring) en beheer samengaan vormen de **Kamsalamander** in de Grote Getevallei (Lambeets & Lewylle, 2012, Natuur.Focus 12(1):4-11) en de **Knautiabijhattorfiana** in het Hoegaardse (Vanormelingen & D'Haeseleer, 2015, Natuur.Focus 14(2):64-72). Laat je inspireren!